

حیکایه تی رەشپۆشەکان

کۆمەنە چیرۆک

دانا فایەق

2008

ناو كتيب: حيكايه تي ره شيوشه كان

نووسهر: دانا فايه ق

بابه ت: كومه له چيروك

مونتاز: خاليد محمه د

به رگ: نهرمين مسته فا

تيراژ: 750

نرخ: 1000 دينار

ژماره ي سپاردن: 656 ي 2008

چاپ: چاپخانه ي سه رده م

ده زگاي چاپ و په خشي سه رده م

كوردستان سليمانى

پېرست

- 5 *تەرميک لهوبەر تەلە درکاوييەکانەوہ
- 13 *ياسای قەفەزە بچکۆلەکان
- 23 *نەينیيەکان ئەوديوو ويئەکەى ژەنەپرال
- 33 *شەوى نەنوو سینهوہى حیکایەتەکان
- 49 *فرميسکەکانى پاش مەرگى باوکم
- 59 *بەرەو مائیک له ئاو
- 69 *دوا خەونى ئيسماعیل
- 81 *بۆگەنى سەيرانگەکەى شار
- 89 *گەرانهوہ بۆ خەونەکان

تەرمىك لەوبەر تەلە دېڭاۋىيە كانەۋە

(خودايه.. چ دهبوو نه گهر له جياتى سى له سهر چوارى زهوى،
چوار له سهر چوارى ئاو بووايه؟!.. يان چ دهبوو نه گهر زيانى
مرؤفه كانيش ومكو ماسى له نيو ئاودا بووايه؟!.. نه مه قسه ي ههموو
جاريكى نهو هاورپيه م بوو كه له كاتي كدا دهيوست خو ي فيرى
مه له كردن بكات.. خنكا.

هاورپكه م دهى گوت: (ههر نه وهنده ي فيرى مه له كردن بووم، ئيدى
هه رگيزاو هه رگيز جاريكى دى پى نانيمه وه به وشكانيدا، چونكه
مرؤفه تنها له نيو ئاودا هه ست به ئازادى و نه مانى سنووره كان
دهكات..).

من پيشتر بيكه نينم به ههموو نهو قسانه دههات كه هاورپكه م
دهى كردن، هه ر بو يه ههموو جاريك به گالته جارپيه وه وه لاميم

دهدايه‌وه. گه‌لێك جار له‌سه‌ر ئه‌و قه‌شمه‌رييانه‌ هاورپێكه‌م لێم توورده‌بوو، دلی لێم ده‌رهنجا، به‌لام دواي ماوه‌يه‌كي كه‌م ياشگه‌ز ده‌بووه‌وه‌و ناشتي ده‌كردمه‌وه.

كاتێك چووم بۆ هینانه‌وه‌ی ته‌رمی براكه‌م، له‌به‌رده‌می ته‌له‌ دركاوييه‌كاندا رینگه‌م پێ گه‌راو نه‌يانه‌ه‌شت تاكه‌ هه‌نگاوێكي تر له‌ ته‌رمی براكه‌م نزیک ببه‌مه‌وه، كه‌ چه‌ند هه‌نگاوێك دواي ئاوديوبوونی له‌ ته‌له‌ دركاوييه‌كان كوژرابوو، ئه‌وسا هه‌ستم به‌ گه‌رنگی و گه‌وره‌یی قسه‌كاني هاورپێكه‌م كرد.

ئه‌و كاته‌ی گه‌ه‌شتمه‌ نزیک ته‌رمی براكه‌م، چه‌ند سه‌گه‌يكي نيشتمانی ئه‌و ديوو له‌ چوارده‌وری ته‌رمه‌كه‌ی بوون و هه‌ريه‌كه‌يان له‌لای خۆيه‌وه‌ ددانی له‌ به‌شێكي ته‌رمه‌كه‌ گه‌يركردبوو. بێ ئه‌وه‌ی گه‌رنگی بده‌ن به‌ بوونی كه‌سه‌يک يان ترسيان له‌ براهی ئه‌و نيچيره‌ هه‌بێت، كه‌ بێ به‌زه‌بيانه‌ ددانيان له‌ گۆشته‌كه‌ی گه‌يركردبوو، به‌رده‌وام ده‌گه‌ران بۆ به‌تامه‌رين و نه‌رمه‌رين شوینی ته‌رمه‌كه‌. دوو سه‌گ له‌ خواره‌وه‌ كرته‌كرتی ددانه‌كانيان ده‌هات و خه‌ريكي داكرماندن و وردكردنی ئيسقانه‌كاني قاچي براكه‌م بوون. سه‌ره‌رپۆی ئه‌و قاچانه‌ گه‌لێك جار له‌گه‌ل براكه‌مدا ده‌يدايين به‌ شه‌ر. هه‌ردوو كمان منالبووين، دايكه‌م جيگای خه‌وتنی من و براكه‌می به‌ته‌نیشته‌ يه‌كتره‌وه‌ راده‌خست، هه‌موو جاريك ئه‌و قاچانه‌ له‌ سنووری جيگاگه‌ی خۆيان ده‌ترازان و ده‌هاتنه‌ سه‌ر جيگاگه‌ی من، ئیدی له‌گه‌ل براكه‌مدا لێمان ده‌بوو به‌ شه‌رو به‌رده‌بووینه‌ گيانی يه‌كتری.

خوینیکی خەست لە زامەکانی تەرمی براکەمەووە دەهاتە دەری و
جۆگە لە یەکی باریکی دروستکردبوو، دەتگوت رەشمارە لە نیوان
بەردەکاندا جیگای بۆ خۆی دەکردەووە لە تەلە دەرکاوویەکان نزیك
دەبوووەو.

ناگام لیبوو هەلۆیەك بۆ ئەووی گوی بە مەترسیی بەزاندنی
سنوور بدات، لە تەرمی براکەم نزیك بوووەووە چەرنوکی لە جگەری
گیرکردو لەگەڵ خۆیدا بردی.

هاورپێکەم دواي ئەووی لە هەولێ پەیداکردنی بال بێهیاوو، بە
خەمبارییەووە دەیگوت: (مرۆف ئەگەر خاوەنی مەزنتزین سەرمايەش
بێت، هێشتا ئاسوودە نابێت، چونکە وەکو هەلۆ دوو بالی نییە بۆ
فرین!.. دوو بالی نییە بۆ ئەووی ئارەزووەکانی دای پێ جیبەجێ
بکات!..).

سەگەکان بەردەوام بوون لە ونچرونچرکردنی تەرمی براکەم، خوین
بە دەمو کەڵبەکانییاندا دەهاتە خوار، بەلام تا ئەو کاتە هیچ
یەکیکیان لە سەرو دەموچاوی نزیك نەبوو بوونەووە. چاوەکانی براکەم
زەق زەق لە منیان دەروانی و زەردەخەنەپەکی سێحراویش
سەرلیووەکانییان دەگیرکردبوو. هەستم دەکرد دەیان رستە لە ژێر ئەو
زەردەخەنەپەدا خۆیان حەشارداو.

پێدەچوو براکەم بە خۆشحالییەووە بلیت: (ئیدی بێخەمەم، چونکە
لە دواجاردا توانیم ئەو قەلایەش ببەزینم، کە زۆرپەیی خەلکی بە
ترسەووە لێ دەروان..) یان دوور نەبوو بلیت: (جوانترین مردن ئەو
مردنەپە کە لەپیناوی باوەرەکانی خۆتدا پێی دەگەیت!..). پێدەچوو

به من بلیت: (تۆش فریاکه وه له پیناوی باوهره کانتدا بمره!..)، به لام من ههر زوو ئه و رسته یه م له بیر خۆم برده وه به هیواشی به خۆم گوت: نا.. برهوا ناکه م ئه و قسه یه ی ههر له خه یالیشدا بووبیت، به لام رهنگه به شادییه وه گوتبیت: (ئیستا من له و ژیا نه دا ده ژیم که باوکم هه میسه خه ونی پیوه ده بینی و به رده وام خۆزگه ی پی ده خواست. ئیستا به دریزی سال، بی ئه وه ی گوی به جیاوازی وهرزه کان بده م، دوور له چوارچیه ی ژووره کان ده خه وم..). باوکم گه لیک جار ده یویست مملانی له گه ل وهرزه کاندا بکات، به لام هه موو جاریک به تیکشکاو بییه وه ده یگوت: (ئیمه ده بیته نه نه ته پابه ند بین به و سنوورانه شه وه، که وهرزه کانی سال دیارییان کردووه بۆمان. من هه زده که م له چله ی زستانیشدا دوور له چوارچیه ی ژووره کان بخره وم، چونکه مرۆف له ده ره وه ی ژووره کان که متر هه ست به بوونی ئه و چوارچیه یانه ده کات که بوی ده ستنیشان کراوه، که چی زستان هه موو جاریک هه ره شه که ی خۆی ده لیته وه و هاوار ده کات: ئه گه ر جیاوازی له نیوان من و وهرزه کانی دیکه دا نه که ن، دلنیابن ره قتان ده که مه وه!..).

ئه و دوو سه گه ی له خواره وه خه ریکی وردکردنی ئیسقانه کانی قاجی براکه م بوون، ورده ورده به ره و لای سه ری ملیان نا. بی ئه وه ی سه گه کانی تر ریگه یان پی بگرن، ده ستیان کرد به پچرین و خواردنی لووت و گوچکه و گوشتی ده موچاوی براکه م. هینده شاره زایانه و زیره کانه ددانه کانیان له که لله سه رو ده موچاوی گیرده کرد، مرۆف به سه رنجدانیکی کورت هه رزوو هه ستی ده کرد ئه وه کاری به رده وای ئه و سه گانه یه. له ماوه یه کی زۆر که مدا بچوکتین نه رمایان به

كەللەسەرى براكەمەوۈ نەھىشت، سەگەگانى دىكەش ماوئىيەك بوو دەستىان كىردىبو بە وردكىردنى ئىسقانەگانى تىرى جەستەى براكەم. ئەو كاتەى جوگەلەى خوئىنى تەرمى براكەم لە ژىر تەلە دىركاوييەكانەوۈ گەئىشتە نىزىكى پىلاوۈكانەم، سەگەگان لە وردكىردنى ئىسقانەگان بووۈونەوۈو خەرىكى جىھىشتى تەرمى براكەم بوون، ھەر لەو كاتەشدا رەشەبايەك ھەئىكىردو ھەموو تالە موۈەگانى قىزى براكەمى لەگەل خۇيدا راپىچ كىرد.

براكەم بەر لەوۈى بو دواچار لە دەروازەى مالئەوۈ بىتە دەرىۈ دوا مالئاوایی بكا، بە چاۈى پىر لە فرمىسكەوۈ روى تىكىردم بە دەنگىكى خەمبارەوۈ گوتى: (من تەنھا خۇزگە بە با- دەخوام!)، چونكە بى ئەوۈى قاچى ھەبىت، بە ئارەزوۈى خۇى دەگەرپىۈ بەبى ترسو سلەمىنەوۈ سەر بە ھەموو شوئىنىكدا دەگا...!).

وا تەمەنىكە بەدىار وردە ئىسقانەگانى تەرمى براكەمەوۈ دانىشتوومو چاۈەرپى نەمانى تەلە دىركاوييەگان دەكەم، چونكە يەكەم رۇژ كە ھاتم بوۈ بردنەوۈى تەرمەكە، سەربازىك لەوبەرى تەلبەندەكەوۈ ھاۈارى لى كىردم: (چاۈەرۈان بە.. ھەر كاتىك تەلە دىركاوييەگان پىرۇزىيان لە دەست دا، ئەوسا بە ئاسانى دەتوانى تەرمى براكەت لەگەل خۇتدا ببەيتەوۈ).

ياساى قهفهزه بچكۆله كان

هەر کاتیڤ بەو رەنگە زەردو بێهیزیەو لەناو جیگەگەیدا
دەیبینم، راستەوخۆ ئەو ساتانەم بێردەگەوێتەو کە بێکەو لە
بەیانییەو تا درەنگانی شەو یاری و شەرەشەقمان دەکردو کۆلانەو
کۆلان یەکتیمان راودەناو خەلگمان بێزارو هەراسان دەکرد. شووشەمان
لەسەر ریی خەلگ وردوخاش دەکرد، لە گەرماى نیوەرۆی هاویندا لە
جەرپەسى مالاڤمان دەداو ریمان دەکرد، دارلاستیکی تەلمان دەنا بە قاچی
رووتی کچە تەنووڕە لەپێکانەو، شەقمان لە تەنەگەى خۆلى
بەردەرگای مالان هەلئەداو پێسییەگەى ناویمان بلاودەکردەو...
من هەرگیز نەمدەویست دلى برەنجینم و هەر کاتیڤ داوای
بکرایە لەگەلیدا دەچووم بۆ کۆلان و خۆلەخۆلۆوردان. بەیانیان زوو
لە خەو بەناگای دەهینامەو دەهێگوت: (جاری زوو بە ناخواردن،

كەمىك دەچىنە كۆلەن يارى دەكەين و دواتر دېنەو نەنەكەمان
دەخوین). بەو گەرمایەى نیوەرپۇى ھاوین نەیدەھىشت كەمىك بەخوم،
كۆلەنەو كۆلەن دواى خۇى دەخستم. شەوان ھىشتا بە تەواوى تىرم
نەدەخوارد، بە ئامازە تىى دەگەیاندم (كاتى كۆلەنە!..).

ئەگەرچى گەلېكجەر لە كاتى يارىکردن و شەرەشەقدا چىنىكى
باشى تېھەلدەدام و دەگىریاندم، بەلام من بەردەوام ئەووم
لەبەرچاوبوو، كە ئەو باوكمەو لىدانىش بە دەستى باوك شتىكى
ئاسايىه، ھەر نەبى لە گەرەكەكەى ئىمەدا!.. جگە لەوھىش زۆرجار
بۇى گىراپوومەو دەمزانى كە ئەو لە ترسى باوكى بە مندالى
ھەرگىز نەيوپرابوو بچىتە ناو منالانى گەرەك و يارىيان لەگەلدا بكات،
نەك ھەر ئەو، بەلكو نەيتوانىبوو زۆر شتى تىرش بكات.. (پېكەنن
بە ھەموو جۆرەكانىيەو قەدەغە بوو، قسەکردن بە دەنگى بەرز
قەدەغە بوو، پرسیارکردن قەدەغەبوو، گۆرانىوتن كوفر بوو ئەگەر بە
دەنگى نزمىش بوایە، پالکەوتن يان قاچراكىشان لەبەرچاوى ئەودا لە
گوناهە گەرەكان بوو!... ئىنجا چى قەدەغە نەبوو؟!..) باوكم وای
دەگوت. ئەو باسى يەكەمین رۇزى چوون بۇ قوتابخانەى خۇى بۇم
دەگىراپىەو، ئەو كاتەى بۇ يەكەمین جار لە تەمەنىدا كىبىسى
وەرگرتووم بەوپەرى شادىيەو گەرەتەو مالى، ئەو رۇژە لە
خۇشى كىبەكانى ئاگای لە نانخواردنىش نەماو، بەردەوام رىزى
کردوون و ئەمدىوو و ئەودىوو پى کردوون، تەنەت بىرى ئەو

بېرگه يەشى نەماوہ لہ ياسای مائی خۆياندا، گە (پالگەوتن يان
 قاچپراکيشان گەورەترين تاوان و بيئەدەببىيەو سزای توندی لہ دوایە)..
 ئەو دەيگوت: (بە دەما پالگەوتبووم و ھەردوو قاچم لہ دواوہ
 بەرزگردبوونەو، کتیبی ئەلف و بیی گوردی-م لہ بەردەمی خۆم
 دانابوو و سەیری وینەکانی ناویم دەکرد، ھەزم دەکرد یەکیک بوومايە
 لہ کەسەکانی ناو وینەکان! لہ ناکاو ھەستم بە نازاریکی داچلەکینەر
 کرد لہ بنی پیم.. نازاریک مرقف لہ درێژە تەمەنیدا کەمجار
 رووبەپووی دەبیئەو، لەگەل نازارەکەدا بۆنکپووز لووتمی پپرکرد،
 بۆنیك تا ئیستاش ھەست بە بوونی دەکەم لہ لووتمدا!.. لەگەل نازارو
 بۆنکپووزەکەدا بە پەلە ئاورم دایەو، باوکم لەسەر ئەژنۆ دانیشتبوو و
 تا جگەرەکەى دەستی بە ژیری پیم نەکوژایەو دەستی ھەئەگرت.
 وابزانم جگەرەکە تا سەرئیسقان بە بنی پیمدا چوو بووہ خواری، بۆیە
 لہ رۆزی دووھەمدا نەمتوانی بچم بۆ قوتابخانە..). لەگەل ھەر
 گپرانەو ھەیکى ئەم بەسەرھاتەدا لہ دلی خۆمدا دەمگوت: (باوکم
 چەند گونابووہ بە مندالی..!) و قۇناغ بە قۇناغ رووداوہکەم دەھینایە
 بەرچاوی خۆم، بەلام ھەموو جاریک لەگەل بیستنی وشەى
 (بۆنکپووز)دا ئەو رۆژەم بێردەکەوتەو، کە باوکم وتی: (با بپۆین..
 ئەمپرۆ رۆزی سزادانی بۆقەکانە!..). پیکەوہ بەرەو زەلکاوہکەى
 دەروازەى شار رۆشتین و دەستمان کرد بە راوہ بۆق، ژمارەیکى زۆر
 بۆقمان راو کرد. من زیاتر بە دواى بۆقە گەورەکاندا دەگەرەم و

خۆشەوېستىيەكى شاراۋەم ھەببو بۇ بۇقە چكۆلەكان، بەلام باوكم گويى بە بچووكى و گورەييان نەدەدا. وابزانم ھەندىك لە بۇقەكان ھەستىيان بە تراژىدىيە مەرگى خۇيان كىردبو لە چەند ساتىكى تردا، خۇيان مت كىردبو و جولەيان لە خۇيان بىرېبوو. دواتر دەستمان كىرد بە كۆكىرنەۋەى دارو چىلكەو كىرنەۋەى ئاگر، ئاگرىك لەو ئاگرانەى دۇزەخ بە بىرى خەلك دەھىننەۋە. باوكم دانە دانە بۇقى لە توورەكەكەى دەستى دەردەھىناو بەر لەۋەى فېرپىيان بداتە ناو دۇزەخەكەۋە، تەنھا قاچىكى دەگرتن و بە بەرزى لەسەر ئاگرەكە رايەدگرتن!. بۇقەكان خۇيان رادەپسكاندو دەيانوېست لە دەستى باوكم ھەلبېن، لە ترسا مىزىيان دەكىرد بە باوكمداو دەنگىكى سەيرىيان لىۋە دەھات، دەنگىك لە ھەموو شتىك دەچوو، جگە لە قىرەى بۇق.!

بۇقەكان زوو زوو چاويان دادەخست و لە چاوياندا ھەست بە بىگونناھىيەكى زەق دەكرا، دواتر باوكم دەستى شل دەكىردو بۇقەكان بەردەبوونەۋە ناو ئاگرەكە. بۇقەكان لە جىيى خۇيان ھەلدەبەزىينەۋە دەكەوتنەۋە ناو ئاگرەكە، ئىمەيش لە جىيى خۇمان ھەلدەبەزىينەۋە پېر بە گەررومان پىدەكەنېن و كەيفمان بەو يارىيە خۇشە دەھات!..

بۇقەكان وردە وردە لەناو ئاگرەكەدا دەئاوسان و پاشان دەتەقىن، لىنجىيەكى سەوز لە شوپنى تەقىنەكەيان دەھاتە دەرى و دىمەنىكى دروست دەكىرد، زياتر لە تابلۇى شىۋەكارىكى تازەكار دەچوو. بەر لە جىھىشتىنى ئەو شوپنە، باوكم توورەكەكەى ھەلگرت، سەيرىكى منى

کردو وتى: (ئىشمان پىي دەبىت!). ئەو راستى كرد (رؤزى
 تۆلەكردنەو لە پشیلە) ھەمان توورەكە بەكار ھاتەو. جىبەجىكردنى
 ئەم چالاكیيەيان زۆرتر لەسەر شانى باوكم بوو. ئەو خۆى پشیلەكەى
 گرت و خستییە ناو توورەكەكەو، خۆى تەنافەكەى ھەوشەى
 پچراندو كردى بە دوو پارچەو، پارچەيەكەيانى بەست بە كلكى
 پشیلەكەو پارچەكەى تری لە ملی توند كرد، ھەر خۆیشى سەرىكى
 تەنافەكەى بەست بە ەموودەكەو سەرەكەى تری بە دەعامی
 سەيارە ەستاو كەو گرى دا. دواتر لە دوورەو ەستاین و چاوەرپى
 كەرانەو سايەقەكەمان دەكرد، چاوەرپى يەكەمین سلف و يەكەم
 جوولەى سەيارەكە بووین. من چارەنووسى رەشى پشیلەكەم دەھینايە
 پىش چاوى خۆم. پشیلەكە زەردىكى تووكن بوو، بەبى شەرمكردن
 ھەندىكجار لە درزى ژىر دەرگای ھەوشەو دەھاتە ژوورئ و جارى
 وایش ھەبوو بە دیوارەكەدا ھەلدەزناو تا ژوورەو نەدەو ەستا. ئەگەر
 كەمىك خاوين رابگىرايەو جار جارىك بشۆرايە، زیاتر لەو پشیلانە
 دەچوو كە لە ئەوروپا خەلكى لەگەل خۆياندا دەیانخەوین. لەگەل
 جوولەى سەيارەكەدا زرىكەيەكى تۆقینەر ھەردوو گویچكەمى
 قەپاتكرد، زرىكەيەك زیاتر لە زرىكەى ساويەك دەچوو لە كاتى
 سووتانى پەنجەى دەستیدا، زرىكەيەك و ابزانم لە دوورترین شوینى
 دۇنياوہ بىسترا. دواتر تەنھا لەتیک كلكى قرتاوم بىنى بەو پارچە
 تەنافەو، كە بە ەموودەكەو بەستراوو، لەگەل پەلەيەك خوین. من

نەمتوانى زياتر سەيرى پەلە خوینەكە بىكەم و بۇ يەكەمىن جار لە
 بىنىنى خوین تۆقىم. باوكەم لەبەر خوینەكە گوتى: (شايەنى ئەو
 بەلەيە.. پەلامارى مرىشك و جوجەلە دەدەيت؟!.. دەبخۆ دەردت بى،
 ئەو چارەنووستە!..). رۆزى دادگايى مرىشكەكە چەند جارېك ئەو
 قسەيەيم بەبىر هاتەو، هەستەم بە بىگوناهىي پشيلەكەو تاوانبارى
 خۆمان دەكرد. (رۆزى دادگايىكردنى مرىشك) باوكەم منى بەرزكردەو
 بۇ سەر ديوارى مالى دراوسىكەمان و تىي گەياندم كامە مرىشكەيان
 بەنىم بۇ دادگايىكردن. مرىشكەكەم لەناو كولانەكە دەرهيناو بە پەلە
 هەلم دايە حەوشەى مالى خۆمان. هەتا من بەسەر ديوارەكەدا خۆم
 هەلدايەو ئەوديوو، باوكەم مرىشكەكەى بردبوو زوورى و رىپورەسى
 دادگايىكردنى ئامادەكردبوو. دەتگوت مرقىكى تاوانبار دادگايى
 دەكات، قۇناغ بە قۇناغ دادگايەكەى دەبرى!. باوكەم دەيگوت: (بە
 چاوى خۆم بىنىم، كەلەشېرىك بەسەرىدا فسى و دواتر ئامادەبوو بۇ
 كەلەشېرىكانى تر!، نەك هەر ئەوئەندە، بەلكو بىپاكانە دەوستى بۇ
 كەلەشېرى مالىكانى ترىش!.. بۇيە هەقى لەسىدارەدانى هەيە!...).
 باوكەم خۆى شايەت بوو، هەر خۇيشى دادوەر و برپاردەر! لە ماوئەكەى
 زۆر كەمدا برپارى لەسىدارەدانى داو خىرا برپاردەكە پەسەندكرا، من
 هەروا دانىشتبووم و ئامادەبووئەكەى بە زەوقى ئەو دادگايە سەيرو
 كۆمىدىيە بووم. دواى پەسەندكردنى برپارى لەسىدارەدان، جارېكىتر
 پەنا برايەو بەر تەنافى حەوشەكەو بە پەلە پەتى سىدارە بە شىشى

پانكەى سەقى ژوورەكەوۋە ھەئخراۋ مىلى مريشكە بئناپروۋەكەى پيۋە
كرا!.. مريشكەكە ھەئبەزوۋ دابەزى دەكردو لىنگەفرتەى ھەئھاتنى بوو
لە مەرگ، ئيمەيش سەيرمان دەكردو قاقا پيدەكەنين، ھەندىچار
نووزەيكە لە مريشكەكەوۋە دەھات، كە زياتر لە پارانەوۋە دەچوۋ،
نووزەكە ھەر زوۋ لەناۋ تريقانەوۋەى ئيمەدا ون دەبوو. ئەو كاتەى
مريشكەكە لە جوۋئەو پارانەوۋە كەوت، ئيمەيش لە پيكنەنين كەوتين و
بيدەنگ بووين.

حىكايەتەكانى تۆلەو خوئين و دادگايىكردن گەليك زۆرن، نازانم
باوكم كاميانى لە زاكيرەدا ماوۋە چەنديانى بيرچوۋەتەوۋە. ئەو ئيستا
رەنگ زەردو بيھيز لەناۋ جيذا كەوتوۋەو تواناى ھىچى نەماوۋە. من
كورەكەمم بەدياريەوۋە داناوۋە بوى نىيە بجيئە كۆلان، يارى و
شەرەشەق بكات. دەبى بەردەوام ئاگادارى باپىرى بيئ و خزمەتى
بكات، ئەو باپىرى ھەر جاريك بەو رەنگە زەردو بيھيزيەوۋە دەيبينم،
راستەوخۇ ئەو بيرەوۋەريانەوۋە چەندين بيرەوۋەريى ترم
بيردەكەويئەوۋە!

*ئەم چيروكە لە يانزەھەمين فيستيقالى گەلاويژدا خەلاتى يەكەمى

پى بەخسرا.

نھینیه کان ئه و دیوو وینه که ی ژه نه پال

چەند كاژېرېك دواى بوونى بە سەرۆك، ژەنەپال ھەموو خەلكى
ولاتى ئاگادار كرده، كە (لە مال و دوكانەكان.. لە فەرمانگە و
كارگەكان.. لە مزگەوت و قوتابخانە و سەر جەم شوپنە گشتىيەكانى ترى
ولتدا، دەبى وپنەى سەرۆك بە شوپنى شياو و ھەلبواسرى..). ئەمە
يەكەم بېپارى ژەنەپال بوو دواى بوونى بە سەرۆك. سەرەتا كەس
گوپى بە بېپارەكە نەداو كەسش باسى لە جېبە جېكردن يان نەكردنى
بېپارەكە نەكرد، چونكە زۆربەى خەلكى ولات پېيان وابوو ئەم
بېپارەش وەكو سەر جەم بېپارەكانى ترى سەرۆكەكانى پېشوو بۆ
ماوھىەك باسى دەكرى و پاشان پىشتگوپ دەخرى و لە بىر دەچىتەو،
بەلام دواى ئەوھى سەرۆك سووربوو لەسەر جېبە جېبوونى بېپارەكە و
سزاي تووندىشى بۆ سەرپىچىكاران زياد كرد، ئىدى تاكە تاكە دەست
كرا بە ھەلبواسىنى وپنەى سەرۆك.

نازانم بۆچى ھىندە حەزم بە بوونى وئىنەى سەرۆك دەگرد لە مائەكەماندا، ھەر بۆيە گەلئىك جار باوكمە ھاندەداو زۆرم لئى دەگرد كە ھەولئى پەيداگردنى وئىنەيەكى سەرۆك بداو لە مائەو ھەئىواسىن.. بەلام باوكم بئ ئەو ھى وەلامم بداتەو، ھەموو جارئىك بە مۆرەيەك و چاۋزەفگردنەو ھەيك بئدەنگى دەگردم.

لەو كاتەو ھى بربارەكە دەرچووبوو ھىچ كەسئىك زاتى نەگردبوو بە ئاشكرا نارەزايى لە دژى دەربرئ، تا ئەو كاتەى چەند مەلايەكى كەللەرەق بربارەكەيان بە حەرام و پئچەوانەى شەرع لەقەئەم داو دەنگى نارەزايان لە دژى بەرزگردەو. ئەو مەلايانە دەيانگوت: (لە ھەر شوئىنئىك وئىنەى مەرؤف ھەبئت، مەلائىكەتەكانى خوا روو لەو شوئىنە ناكەن..).

پاش ئەو ھى سەرۆك بربارى لەسئدارەدانى ئەو مەلايانەى راگەياندو بربارەكەش بە بەرچاوى خەئكەو بەسەر ھەندئىكيان جئبەجئ كرا، ئئدى مەلاكانى تر ھەرزوو لە قسەكەيان پاشگەزبوونەو ھە لەگەئ كۆمەئئىك مەلاى تردا رايانگەياند: (ھەئواسىنى وئىنەى سەرۆك نەك حەرام و پئچەوانەى شەرع نئبە، بەئكو ئەركئىكى دئنىى پئرؤزئشە!..). ھەروەھا دەيانگوت: (نەك تەنھا لە ناو مائ و شوئىنەكانى كارگردن و شوئىنە گشتئبەكان، بەئكو پئوئستە ھەر ھەموومان يەكى وئىنەيەكى سەرۆك بە بەرؤكمانەو ھەئواسىن!..).

دوای له سیډاردانی مهلا کله رښه قهکان، ئیدی خه لکه که به جوړیک
 کهوتنه په له کردن و په یداکردنی وینهی سهرۆک، دهتگوت سهرۆک به
 خوئی و تهوړیکه وه به سهر سهریانه وه راوه ستاوه، ههر که سیک به
 زووترین کات وینهی دهست نه که ویت سهری له لهشی جیاده کاته وه.
 نه و نیواریه باوکه مبینی به وینهیه کی ژهنه رالته وه گه پراهه وه،
 خوشرین سات و رۆژ بوو له تهمهنما، بویه خیرا به ره و پیرییه وه
 چووم و به خیره اتنه وه لئی کرد. یه که مین جاربوو له ژیانما هینده
 به گهرمی پيشوازی لئ بکه م، بهر له ههر شتیك وینه که م له دهستی
 وهرگرت و به خوشحالییه وه له رنگی قزو برؤ و شیوهی دموچاو و
 سمیلی ژهنه رال و ردبوومه وه. به لامه وه گرنگ نه بوو باوکه م به چ
 کویره و هییه که نه و وینهیهی په یدا کردبوو، به لگو پیرانی شه ره فی
 هه لئواسینی وینهی ژهنه رال له ماله که ماندا گرنگترین شت بوو
 به لامه وه.

باوکه م دهیویست وینه که له ژووری میوان یان له ژووری دانیشتنی
 خو مان هه لئواسری، به لام من گه لیک له بهری پارامه وه و داوام لئی کرد
 که له ژووره کهی من هه لئواسین.. به لئینیشم پیی دا به زووترین کات
 له چوار چیوهی بگرم و سپینه وه و پاککردنه وهی هه موو رۆژیکیشی له
 نه ستوی خو م بیت. دوای هه ولئیکی زور هه رچونیک بوو باوکه م رازی
 کرد، وینه که م هه لگرت و به ره و ژووره کهی خو م ملام نا. تا چرکه یه که
 زووتر وینه که م هه لئواسیایه هینده زووتر دلخوش و ئاسوده ده بووم،

بۆيە بېرىم دا وئىنەى مندالە كەمانچەژەنەكە كە پېشتەر ھاۋرپىيەكى
 خۇشەۋىستەم بە بۇنەى سالىپۇزى لەدايكبوونمەۋە بە دىارى بۇى
 ھىنابووم لەنئو چوارچىۋەكەى دەرېھىنەم وئىنەكەى ژەنەپرال لە
 شوپىنى دابنىم. لە كاتى دەرھىنانى وئىنەى مندالە كەمانچەژەنەكەدا
 ھىندە بە پەلە بووم، بۆيە چەند جارېك بەدەستەۋە دراۋ لە چەند
 لايەكەۋە پارچەى لى بوۋەۋە. پاشان وئىنەكەى ژەنەپرال ھىناۋ بە پەلە
 خستەم ناۋ چوارچىۋەكەۋە، بەلام پاش ئەۋەى بە وردى سەرنجەم لىنى
 دا، ھەستەم بە كەمىك خوارى كرد، ھەرچەندە ئەگەر زۇر بە
 دىقەتەۋە سەرنج بەدرايە ئەۋجا ھەست بە خوارىيەكەى دەكرا، بەلام
 دلم ئۇقرەى نەگرتە و زۇر بە وريايىەۋە وئىنەكەم دەرھىنايەۋە. تا ئەۋ
 كاتەى دلم رازىبوۋ بە رېكىكى وئىنەكە، چەند جارېك دەرەم ھىناۋ تىم
 كردهۋە!. پاشان دەستەم كرد بە خاۋىنكردنەۋەى شوۋشەۋ چوارچىۋەى
 وئىنەكە، ئىنجا بەرەۋ لاي ئەۋ بزمارە چووم كە پېشتەر وئىنەى مندالە
 كەمانچەژەنەكەى پىۋە ھەئاسراۋو، بەلام چەند ھەۋلم دا دەستەم
 نەگەيشتە بزمارەكەۋ نەمتوانى وئىنەكە ھەئبواسم. نەمدەزانى
 پېشتەرىش ھىندە كورتهبالا بووم دەستەم نەدەگەيشتە بزمارەكە، يان
 لەۋ كاتەۋەى وئىنەكەى ژەنەپرال ھاتبوۋە مائەكەمانەۋە بالام بچووك
 بوۋبوۋەۋە!. نەمدەۋىست لەۋە زياتر بىر لە بلندى يان كورتىنى بەژن و
 بالام بكەمەۋەۋە خىرا چاۋم گىپرا بە چواردەۋرەمدا، بەۋ مەبەستەى
 شتىك بدۇزمەۋەۋە بىخەمە ژىر قاچم، تا ئەۋ كاتەى وئىنەكە

هه‌لده‌واسم. نزیکتین شت لی‌مه‌وه کتیب‌خانه‌که‌م بوو، به په‌له‌ چه‌ند کتیب‌یکم راکیشاو خسته‌ه ژیر قاجم، نازانم به‌رپ‌که‌وت ئەو کتیب‌انه به‌ده‌سته‌وه هاتن یان له‌به‌ر گه‌وره‌یی قه‌باره‌کانیان بوو دهرم هی‌نان: (القران الکریم، کوردو کوردستان، به‌نده‌کانی مافی مرؤف، ئینجلی پی‌رۆز، راس المال،...).

هه‌موو کتیب‌ه‌کانم له‌سه‌ر یه‌کتی دانان، پاشان له‌سه‌ریان راوه‌ستام، به‌لام هی‌شتا ده‌ستم نه‌ده‌گه‌ی‌شته بزماره‌که، بویه‌ چه‌ند کتیب‌یکی دیکه‌م دهره‌یناو جاریکی تر شووشه‌و جوارچی‌وه‌که‌م پاککرده‌وه، ئینجا وی‌نه‌که‌م هه‌لواسی.

له‌و کاته‌وه‌ی وی‌نه‌که‌ی ژه‌نه‌رالم له‌ ژوو‌ره‌که‌مدا هه‌لواسی‌بوو، رۆژ نه‌بوو چه‌ند جاریک پاک‌ی نه‌که‌مه‌وه‌و بۆ چه‌ند ساتیکیش به‌رامبه‌ری رانه‌وه‌ستم، به‌لام له‌ هه‌مووی سه‌یرتر ئەو گۆرانکاریه‌ بوو له‌ وی‌نه‌که‌دا که رۆژ له‌ دوا‌ی رۆژ زی‌اتر هه‌ستم پی‌ی ده‌کرد. به‌رده‌وام وی‌نه‌که‌ له‌به‌ر چاوم ترسناک و ترسناکتر ده‌بوو، هه‌تا ترسناک‌تریش خۆی پیشان بدایه‌ که‌متر خۆم به‌ خاوی‌نکردنه‌وه‌ی ماندوو ده‌کرد، به‌لام جار له‌ دوا‌ی جار زۆرت‌ر سه‌رنجم ده‌داو لی‌ی ورد ده‌بوومه‌وه.

چاوه‌کانی ژه‌نه‌رال سات به‌ سات له‌به‌ر چاوم سوورتر ده‌بوون و برۆکانی له‌ یه‌کتی نزیک ده‌بوونه‌وه، هه‌ستم ده‌کرد ورده‌ ورده‌ چه‌ناگه‌ی درێژ ده‌بی‌ و لچی به‌رزده‌بی‌ته‌وه‌و ددانه‌کانی گه‌وره‌ ده‌بن. تا ئەو کاته‌ی وی‌نه‌که‌ هی‌نده‌ گۆرا که‌ هی‌ج شوینیکی نه‌ک له‌ وی‌نه‌که‌ی پی‌شوو، به‌لکو له‌ وی‌نه‌ی مرؤفیش نه‌ده‌چوو.

دواجار رووخسارى ژەنەرال لەبەر چاوم بە جۆرئىك ترسناك بوو
ئەگەر زۆرم لە خۆم نەگردايە ھەرگىز نەمدەوئىرا سەيرى بکەم.
چاوەکانى بووبوون بە دوو گۆمى خوئىن، دوو كەئبەى تىژ لەملاو
لەولای ئىوييەو سەريان دەرھىنابوو، ھەستەم دەکرد خوئىيان لى
دەچۆرى. سەرتاپاى پىستى دەموچاوى بە موو داپۆشرا بوو، كە رەنگى
دەموچاويان بەتەواوى بۆر کردبوو.

چىدى ئەموئىرا سەيرى ئەو دىمەنە ترسناكە بکەم، بۆيە بىپارم دا
نەك ژوورەكەم، بەئكو مائەكەمان و گەرەكەكەشمان بۆ ھاتايى
بەجىيئەم. ھىشتا ھەنگاويكى تەواوم ھەئەھىنابوو، دوو دەستى
تووكنى بەھىز تووند تووند قاچەكانمىان گرتو بەرەو لای وئەكەى
ژەنەرالىان راکىشام، نىنۆكە درىژو چەقۆيەكانى دوو دەستەكە لە
پىستى قاچم چەقوبوون. ھەتا دەستەكان نىكتريان دەخستەو ھە
وئەكە، رووخسارى ژەنەرال تۆقئەرتەر دەبوو. چىدى ئەموئىرا لە
وئەكە بىروانم، بۆيە بە ھەردوو دەستەم توند توند چاوەكانم
گرتبوون. لە ناکاو دەنگى پىكەنىيىكى ترسناك ژوورەكەمى لەرزاند،
ھىندەى نەمابوو دەنگەكە پەردەى گۆيچەكانم بدرى. ئەگەر ھىزى
ئەو دوو دەستە نەبايە كە توند قاچەكانمىان گرتبوو، دئىيام لەبەر
بەھىزى و ترسناكى پىكەنىيەكە خۆم بۆ نەدەگىراو بەلادا دەكەوتم.
بە پەلە دەستەم لەسەر دەموچاوم لابردو سەيرى وئەكەم كرد، دەمى
ژەنەرال ھىندەى دەمى تىمساحئىك كرابوو ھەو ھەو بى ئەو ھىچ بلى

فاقا پېدەكەنى، لەگەل پېكەنینهكەشدا دلۆپ دلۆپ خوین له دەمییهوه دههاته دهری و دەرژایه ناو ژوورەكەمهوه. ههستم دهكرد بهردەوام ههول دەدات بههیزتر پېكەنى، ههتا بههیزتر پېدەكەنى نینۆكەكانى دهستی زیاتر له قاجم دهچەقین و دلۆپه خوینەكانى دەمیشی زیاتر دەبوون و بهخۆرتەر دەرژانه ناو ژوورەكەمهوه. ئەو كاتهى له هۆش خۆم چووم و ئاگام له خۆم نهما، هیشتا ژەنەرال تینی دەدایه بهرخۆی و زۆرى له خۆی دهكرد تا زیاترو قائمتر پېكەنى.

نازانم ماوهى چەند به بیهۆشى مامهوه و كهى و چۆن بهئاگا هاتمهوه؟ بهلام كاتیک بهئاگا هاتمهوه خۆم و سهرتاپای ژوورەكەم له خویندا نوقم بووبووین.

شہوی نہ نووسینہ وہی حیکایہ تہ کان

لەگەڵ خوێندنەوهی ئاگادارییەکهی لیژنەی بالای فیستیڤال، خیرا
برپاری دا که بەشداری لەو فیستیڤالەدا بکات، بۆ ئەوهی چیرۆکی
ئامادەکراویان رەشنووسی چیرۆکی و تەنانەت بیرۆکەیهکیش لە
خەیاڵیدا بۆت: (ئێرە ولاتی حیکایەتەکانە.. ئەو حیکایەتە تال و
سەمەرانەیی که رۆژانە دەیان و سەدانیان رووبەر وومان دەبنەوهو بەبۆ
بچوکتین سەرنج و گەمترین تێرمان وندەبن و دەچنە خانەکانی
بیرچوونەوه و نەبوونەوه.. ئێمە تەنھا هیزی گێرانەوهی داپیرەیهگمان
بەسە بۆ بەچیرۆککردنی ئەو حیکایەتانە... ئەمانە رستە
سەرەتاییەکانی دواي برپارەکەن، که زوو زوو لە دای خۆیدا
دەگوتنەوهو جیبەجێکردنی برپارەکەیان لەلای جێگیرتر دەکرد.. ئەو

رسته سەرەتايانەى كە ئەويان خستە نىو جەنگىكى شووم و
 نەگريسەو، جەنگىك سەرگەوتنىش تىيدا ھەر دۇراندن بوو!
 چ بىرپارىكى كتوپر بوو خودايە..؟ كتوپر وەكو ئەو ھەموو بىرۆگە
 تالانەى كە يەك لەدوای يەك بەشوین ھەنگاوەكانيدا دەھاتن و ناچارىان
 دەگرد زووتر فرىاى نووسىنەوھىان بکەوئیت، بەلام ئەگەر سەد ھىندەى
 تىرىش بىرۆگەكان ناچارىان بگردايەو زۇرىان بوى بەئىنايە كە
 نووسىنەوھىان نەخاتە درەنگانى شەو، ھىشتا بىسوود بوو، ئاخىر ئەو
 تەنھا لەو كاتانەدا تواناى گىرپانەوھى حىكايەتەكانى ھەبوو كە دواچارو لە
 كاتى شكستى گىرپانەوھدا بە ئاسانى بتوانى لەناو تارىكىدا ونيان بکات و
 بيانكات بە ھىچ..!

شەوى يەكەم..

بەم درەنگانى شەو (ئەو) سەرى بەسەر كاغەزە سپىيەكانى
 بەردەمىدا شۆرگردووھتەوھو چاوى بىرپوھتە نوكى قەلەمەكەى دەستى،
 خۇيشى نازانىت بىرپارى يەكەمىن وشەو يەكەمىن دىر لە دەستى
 كاميان دايە.. خۇى يان نوكى قەلەمەكەى؟! گىرنگ نىيە ھەركامىكىان
 بن.. گىرنگ ئەوھىە ئەو يەككىك لە بىرۆگەكانى دەستىشان كردووھو
 دەپەوئیت بەم درەنگانى شەوھ بىكات بە چىرۆكىك.. لەوھش گىرنگىر
 ئەوھىە باش خۇى ئامادە گردبىت بۆ رووبەروو بوونەوھى سەرھتا، كە
 ئەو وەك سەختىرەىن و ترسناكىرەىن قۇناغى چىرۆكنووسىن سەيرى
 دەكات.

(خودايه.. هه موو سهره تاكان هه روا سهخت و ترسانكن.. سهخت
وهك دروستكردى گهر دوون و سهره تاى هه ناسه به خشين به يه كه مين
ئادم، ترسانكيش وهك يه كه مين ههنگاوى منالئيكى تازه پيگرتوو و
يه كه مين په له پيئكەى سهر تفهنگى نيشتمانفرۆشيك..!). هه نديچار له
دلى خویدا وای دهگوت.

سهرى به سهر كاغهزه سپييه كانى بهرده مييدا شوڤر كردوو ته وه وه
زه ليلانه سهيرى نوكى قه له مه كهى دهستى دهكات، نازانيت له كوڤوه
دهست بكات به گيرانه وهى حيكايه ته كه، حيكايه تى ئه و زيندان ييهى كه
جيهيشتنى ديواره كانى زيندان نهك مايهى خوشحالى و مژده به خشين
نه بوو بوى، بهلكو وهك سهره تاى كارسات و پووچبوونه وهى خه ونه كانى
دهييينى!. شارئك به دهم پيكه نين و گوتنه وهى هوتافه كانه وه، هيرشى
دهبرده سهر دهرگاكانى زيندان و له ماوهى چهند چاوتروكانيكدا
له بنه وه هه لى دهگيشان.. ئه و له وديوى دهرگا ئاسنينه كه وه به زنجيرى
كه له بچه كهى دهستى خهريكى هه لكوئينى ديوارى زيندانه كه يه و
دهيه ويئت به شى كوئايى رومانه كهى بنووسيت.. رومانئك له يه كه مين
ههفتهى هاتنيدا بو ئه و ژوووه دهستى كردوو به نووسينى و ئيستاش
خهريكى نووسينى دوا ديڤه كانيتى. ئه وان به دهم گوتنه وهى
هوتافه كانه وه هيرش دهبه نه سهر دهرگاى ژوووه كهى و له ماوهى چهند
چركه يه كه دا له بنه وه هه لى دهگيشن، ئه و هيشتا خالى كوئايى
رومانه كهى دانه ناوه، ئه وان خيرا باوه شى پيدا دهكن و بهرزى
دهكهنه وه بو سهر شانيان و له كه مترين ماوه دا دوورى دهخه نه وه له

ژوورەكەى و دیوارەكان، ئەو هیشتا خەيالى لای دوا دیڤرى
 رۆمانەكەیهتی و هەول دەدات خوڤى له دەستیان رزگار بکات و بە پەله
 بگەرپتەوه لای دیوارەكان، ئەوان زۆر لەوه بەهیزترن كە جەستەیهكى
 شەكەت و لاواز بتوانى له دەستیان یاخى بیئت و بەشداریی ئەو
 شادییهیان نەكات!، ئەو تەنها فریای ئەوه دەكەوێت دوا ئاور بۆ
 ژوورەكەى بداتەوه و بەدەم هەلۆەراندى چەند دتۆپىك فرمیسكەوه
 سەرى بەرز بکاتەوه و له دلى خویدا بلیت: (خودایە.. تەنها هیڤى
 ئەووم بەرى ئەم دیوارانەش لەگەل خۆمدا بەرم.. یاخود بەبى ئەوان
 هەلبكەم..!).

ئەوان هوتافیان دەكیشا.. كۆلان بە كۆلانى شار (ئەو)یان بەسەر
 شانیانەوه دەگپراو شانازییان بە خۆراگرى و قارەمانیتی ئەوهوه
 دەکرد.. ئەویش هیشتا بی دەسەلاتانە سەرى بەسەر كاغەزەكانى
 بەردەمیدا شۆرکردوووتەوهو زەلیلانە سەیری نوکی قەلەمەكەى
 دەستی دەكات و نازانیت لەكوپوه دەست بکات بە گپرانەوهى ئەم
 حیکایەتە!...

شەوى دووه..

ئەمشەویش وەك شەوى رابردوو، كۆمەلێك كاغەزى سپى لەبەردەمى
 خویدا داناوهو نیازی نووسینەوهى حیکایەتێكى تری هەیه!. حیکایەتى
 ئەو ژنە رەشپۆشەى تەمەنیکە بەدەم چاوەروانىی لەدەرگادانى كەسێكەوه
 وردە وردە پرچە سپیەكەى دەهۆنیتەوه. وەك چەندبارەبوونەوهى

فیلمیکی تراژیدی نیوچرکەیی.. روژانە ئەم وینەپەش چەندینجار
 لێدەدریتەوه: (تەق... تەق... تەق.. کەسیک لە دیووی دەرەوه بە هەموو
 هیزی خۆی سێ جار دەکێشێ بە دەرگای حەوشەدا. دیسان خورپەپەك بە
 دلێ ئەمدا دیت و دەپەویت بە زووترین کات و کەمترین هەنگاو بگاتە
 لای دەرگاگەو لەگەڵ کردنەوهشیدا باوەش بە کەسی ئەودییوو دەرگاگەدا
 بکات و بە فرمیسک تەواوی جەستە یەکتەری بخوسینن!. کەسیک ئەوسا
 نیووی شادییەکانی خۆی بۆ ئەم دەهیناو لەولاشەوه نیووی خەمەکانی لێ
 وەردەگرت، کەچی تەمەنیکی جگە لەووی هەرەموو بزەو خۆشییەکانی
 ئەمی بردوو، سەرچەم ئازار و خەمەکانیشی بەسەریدا جێهێشتوو.
 ماندوویتی و شەکەتی جەستە لێناگەرێ ئەم خێراو بە ئارەزووی دلێ
 بگاتە لای دەرگای حەوشە، ئەمجارەش تەنها چرکە ی کردنەوهی دەرگاگە
 بەسە بۆ هەرەسپێهینانەوهی سەرچەم خەونەکانی..).

دیسان ماندوویتی و قەهر رووخساری ئەو داگیردەکەنەوه،
 رووخساری شەکەت و کوتراوی ئەو ژنە زیاتر دەچیتەوه سەر
 رووخساری توورەو هەلاهلەبووی گەرمیانی دواي ئەنفال..!. ئەنفال،
 ئەو حیکایەتە تالە ی تەمەن چەند بچووک و کورتەبالایە لە ئاستی
 گێرپانەوهیدا. ئەمەیان یەك حیکایەت نییە بەتەنها و بەس، بەلکو
 دەشتیکی پان و بەرین حیکایەتی کوژراو و غەدرلێکراوه لەنیو یەك
 حیکایەتی گەورەدا.. پەنجەبردن بۆ هەر یەکیک لەو حیکایەتانە
 رەنگە لافاوی خوین بەدواي خۆیدا بەینیت.. لافاویك یان ئەوهتا

ویژدانی پیسی یهك به یهكمان دهشواتهوهو له بیئاگایی چهندین ساله‌ی ئه‌و حیکایه‌ته له‌بیرکراوانه وریامان ده‌کاته‌وه، یاخود له‌گه‌ل خۆیدا داروپه‌ردووی ئه‌و ته‌لاره فه‌شه‌نگانه‌ش راده‌مائی، که زه‌مه‌نیکه دروستمان کردوون له‌ درۆ.

(خودایه.. گهر هه‌موو ته‌مه‌نیشمان شه‌و بی‌ت، هه‌یشتا فریای نووسینه‌وه‌ی ئه‌م حیکایه‌ته‌یان ناگه‌وین. گهر خه‌مه‌کانی ئه‌م حیکایه‌ته به‌سه‌ر کاغه‌زه سپیه‌کانی هه‌موو دونیادا دابه‌شکه‌ین، هه‌یشتا گه‌لیکیان به‌بی کاغه‌ز ده‌میننه‌وه.. ئه‌م حیکایه‌ته به‌رگ ره‌شه هه‌ره‌هه‌موو ته‌مه‌نمان ده‌بات و هه‌یشتا هه‌یچمان نه‌گوتوه...!) ئه‌و به‌ده‌م لولکردنی کاغه‌زه سپیه‌کانه‌وه، له‌به‌ر خۆیه‌وه وای گوت.

شهو‌ی سه‌یه‌م..

چه‌ند سائیک به‌ر له‌ ئه‌یستا حیکایه‌تی ئه‌مشه‌وی له‌ ده‌می پیره‌پیاویکی دونیادیده‌وه بیست، که به‌ چاوی خۆی به‌شیکی رووداوه‌که‌ی بینیبوو، ئه‌و چاوانه‌ی له‌گه‌ل هه‌ر گه‌ی‌رانه‌وه‌یه‌کی تردا، چه‌ند جارێک سرینیان پێویست بوو. ئه‌و نایه‌و‌یت حیکایه‌ته‌که وه‌ک چۆنیتی بیستنی و گه‌ی‌رانه‌وه‌ی پیره‌پیاوه‌که بنووسیتته‌وه، به‌لکو ده‌یه‌و‌یت چیرۆکی زۆر هونه‌ری و سه‌رکه‌وتووی لی دروست بکات، چیرۆکی دواتر ببیته‌ مایه‌ی شانازی و ده‌ستخۆشی بۆی و نه‌ک ته‌نها له‌سه‌ر کاغه‌زه سپیه‌کانی به‌رده‌می، به‌لکو له‌سه‌ر

ھەرچى كاغەزى سېيى دونيا ھەيە بنووسرىتەوہ!.. بەلام
 نووسىنەوہى ئەم ھىكايەتەيان دلىكى نازاۋ خۇپراگرى دەوئت، دلىك
 رەقتەر لەو بەردەش كە دەبەستى بە قاچى گەنجىكەوہ، كە
 مەھكومە بە لەسئدارەدان.. ھەئبەت جەللادەكە ھەر لەخۆوہو بى
 بەرامبەر ئەم كارە ناكات..!. ئەو بە چىرپە برى ئەو پارەيەى بە
 دايقى گوت، كە وەرى دەگرئ لەجىاتى بەستنى بەردىكى گەورە بە
 قاچى كورەكەيەوہ لە كاتى جىبەجىكردى حوكمەكەدا. ئەو
 پىرەپىاۋەى كە خۆى يەكىكە لە پالەوانەكانى ئەم ھىكايەتە،
 گىرپايەوہ كە لەناكاۋ تارمايىك بەردەم دوكانەكەى دەگرئت:
 (ببوورن تارمايى نەبوو، بەلكو تىگەيشتنى ھەئەى ئىمەبوو لە
 يەكەمىن رووبەرۋوبوونەوہماندا لەگەل ئەو جەستە شەرمەنى
 سەرچەم كۆپرەوہرى و نازارەكانى لەژىر عەبا رەشەكەيدا
 شاردبووہوہ..). شاردنەوہى ئەو ھەموو كۆپرەوہرى و نازارانە لەژىر
 يەك عەبادا چ خۇپراگرى و ئۇقرەيەكى گەورەى دەوئ.. خودايە؟!

بەدەم سىرپىنەوہى فرمىسكەكانىيەوہ، دەيگوت: (من چ ھەقىكەم
 ھەبوو بزانم ئەو بۇچى سوال دەكات و چى لەو پارەيە دەكات، كە
 بە پەلەو دواى وەرگرتنى، لەژىر عەبا رەشەكەيدا دەيشاردەوہ؟!)،
 بەلام ئەو خىرا پىي گوتبوو، كە سوالكەر نىيەو ھەموو پارەكەى
 بۇ جەللادەكە دەوئت: (ئاخر ئەو بەزەيى بە من و كورە
 تاقانەكەمدا دىتەوہو بەئىنى داۋە لە بەرامبەر ئەو پارەيەدا

بەردىكى گەورە بېھستى بە قاچى كۆرەكەمەۋە، بۇ ئەۋەدى ھەر
 دوۋا شەقەھەندانى لە كورسىيەكەى ژېر قاچى لە كاتى
 لەسېدارەداندا، لە زووترىن ماۋەداۋ بە كەمترىن ئازارى رۇحكېشان
 و لىنگەفرتەى مەرگەۋە گىانى دەرچى..!). پىرېژنەكە ھەموو ئەم
 قسانەى بەدەم گىانى ژېر عەبا رەشەكەيەۋە بۇ پىرەپىاۋەكە
 گىرپاىەۋەۋە پاش ۋەرگرتنى بېرئ پارە لىي، ھەرزوو دىار نەماۋ لە
 چاۋان ونبوو. كەس نەيزانى ئەۋ رۇيشت يان لەنيو فرمىسكى ژېر
 عەباكەيدا توۋايەۋەۋە بوو بە ھەئەم، ياخود تەنھا تارمايىەك بوو،
 بۇ ماۋەيەك بەردەم دوكانەكەى ئەمى گرت و دواتر نەما..!
 پىرەپىاۋەكە لەگەل ھەموو بەپىرھاتنەۋەۋە گىرپانەۋەيەكى ترى ئەم
 ماۋەيەدا، بەچۆكدا دەھات و نەيدەتوانى لەبەردەم شالاۋى
 فرمىسك و پەشىمانى و خۇبەتاۋانبار زانىندا خۇي راگرئ..تاۋانى
 بەخشىنى بېرئ پارە بە جەللادىك، لەبەرامبەر زووتر گىانكىشانى
 كورپىكى گەنجدا!. ئەۋ ھەردوو چاۋى دەنووقاندو دەستەكانى
 روۋەۋە ئاسمان بلىند دەكردەۋەۋە لە خوا دەپاراپەۋە، كە لەۋ گوناھە
 گەۋرەيەى خۇشېي: (گوناھىك گەر دابەشى بكەى بەسەر ئەھلى
 بەھەشتدا، ھەرھەموۋيان رەۋانەى دۆزەخ دەكرىن!..).
 پىرەپىاۋەكە بەدەم ھەئەۋەراندىنى فرمىسكەۋە، بە ترسەۋەۋە وى
 دەگوت. ئەمىش سەرى خستبوۋە سەر كاغەزە سىپىيەكانى
 بەردەمى و بەبىدەنگى فرمىسكى ھەئەۋەراندا بەسەرياندا،

كاغەزەكان بە جۆرئىك تەپ بووبوون، كە نەدەكرا تاكە وشەيەكيان
لەسەر بنووسرئىت!....

شەوى چوارەم...

ئەمشەو چوارەمىن شەوى نووسىنەوئى حىكايەتەكانە.. ئەو
حىكايەتە نەفرەتتىيانەى هېشتا تاكە وشەيەكيان لى نەنووسراوتەوئى
ئەويان بەرەو ئازارئىكى قوولئى رۇحى و دەروونى پەلكئىش كىرەوئى تازە
دەربازبوون لئى لە مەحالىو نەزىكتە... بەهەرئىك، بىرپارە ئەمشەو
هەرچۇئىك بوو حىكايەتئىك لەسەر ئەو كاغەزە سىپپانە بنووسئىتەوئى،
كە هېشتا تەراپئى فرمئىسكەكانى شەوى رابىرەوويان بە باشى لەسەر وشك
نەبووتەوئى.

سەرەتا بىرپارى دا حىكايەتى ئەو كچە بەدبەختە بنووسئىتەوئى، كە لە
حەوشەكەى مائى خۇياندا، يەك دەبە نەوتى كىرە بە جەستەى خۇپداو
لەگەل داگىرسانى دەنكئىك شقارتەدا تەنھا قىزەيەك و مشتئىك خەلۇزى لە
پاش بەجئىما، بەلام باشبوو زوو بىرى كەوتەوئى كە ئەمە جگە لە
گوتنەوئى حىكايەتئىكى كۆن و سواو هىچئىر نىيە!. پاشان وىستى دوا
هەنگاودەكانى يەكئىك لەو هەزاران گەنجە بكات بە چىرۆك، كە بىرپارى
كۆتايى داوئى نىشتەمان بە هەموو ئازارەكانەوئى جئىدئىلئى و لە دوا ئاوپرى
سەرسنوورپىدا بە قورگى پىر لە گىرانەوئى دەلئى: (خوئىفئىز نىشتەمانى
مەرگ.. لەمپۇو بىرپارە منئىش بئىم...!). كەچى لەوسەرەوئى تەنھا

ھەوالى مەرگى دەگەرپتە ھە بەبى جەستە، بەلام خىرا وازى لەم
 بىرۆكەيەش ھىناو لە دلى خويدا گوتى: (تاكەى واز لە گوتنە ھەوى ئەم
 قسە بىماناوا باوانەى رۇژ ناھىنين؟!). دواتر بىرۆكەيەكى كۆن ھاتە ھە بە
 مېشكىدا، كە پېشترىش چەند جارېك ھەولى دابوو بىكاتە چىرۆكېك،
 بەلام سەرگەوتوو نەبووبوو.. مەرگى كەمانچەژەنەكەى دراوسىيان، ئەو
 گەنجەى ھەموو پۇژېك بە خۆى و جانتا رەشەكەى كەمانچەكەيە ھە، بە
 بەرگىكى سېى و جووتېك پىلاوى سپىتە ھە چەند جارېك بە بەردەمى
 مائەكەياندا رەتدەبوو، بى ئە ھەوى سلاو لە كەس بكات يان سەرى
 بەرزىكاتە ھە، لەبەر خۆيە ھە شتېكى دەگوت.. شتېك پىدەچوو زمانىكى
 تايبەت بىت بە خۆى و ئىمە كەسمان لىي تىنەگەين!. ئەو قسەى لەگەل
 كەسماندا نەدەكرد.. دەيانگوت لە مائە ھەوش كەم قسان دەكات، تىكەلى
 كەسمان نەدەبوو.. دەيانگوت لە مائە ھەوش كەم لە زوورەكەى خۆى دىتە
 دەرى، دەيانگوت ئەو تەنھا كەمانچەكەى لە ئامىز بگرى و كەمىك مۇسىقا
 بژەنى ئىدى نە كەسى دەوى و نە خواردن. دەلېن جارى وا بوو چەند
 ژەمىك ھىچى نە خواردوو، تەنھا مۇسىقاي ژەنيو، كەچى ھەر بەخۆيشى
 نەزانیو!. ئەو كاتەى كەمانچەكەشى شكا ديسان نە كەسى دەدواندو نە
 ھىچىشى دەخوارد، ئەو بە قاتىكى سېى و جووتېك پىلاوى سپىتە ھە لە
 سووچىكى زوورەكەى دانىشتبوو، توند كەمانچە شكاو كەى لە ئامىزى
 گرتبوو، ئەوان ھەموويان دەھاتن و تىكايان لىي دەكرد، كە واز لە
 مانگرتنەكەى بىتى، دەيانگوت كەمانچەكەى جىوانترو تازەترت بو

دەرکپن، ئەو توندتر كەمانچەكەى لە ئامیز دەرگرت و وەلامى كەسىانى
 نەدەدايەو. ئەوان زۆر ھەوئیان داو دواتر بئئومئیدبوون لە رازیکردنى،
 ئەو سوورتربوو لەسەر بریارەكەى و رازیتربوو لە مانگرتنەكەى. ئەوان
 ناچاربوون وازی لئ بئین و ژوورەكەى جیببئن، ئەویش دەیویست بەسەر
 كەمانچە شكاوەكەپەو بە رەزامەندی خۆى لەو ژوورەدا گىانى
 دەرچى!. دواى مردنیش ئەوان ویستیان كەمانچە شكاوەكەى لە ئامیز
 دەرپئن ئەوجا بئینژن، دەنگوت نیازیانە پارچەپەكى جەستەى لە
 رەگەو ھەلكیښن.. كەچى ئەو توندتر لە پېشوو گرتبوویە ئامیزی و
 بەرى نەدەدا. ئەوان ناچار ھەر بە جەلە سپیپەكان و كەمانچە شكاوەكەى
 باوھشیپەو ناستیان و دواتر ویستیان لەسەر كیلى قەبرەكەى بنووسن:
 (خودایە.. بەندەكانت چەند جیاوازن لە یەكترى.. دلى ھەندیكیان لە
 گوللەى تەفەنگیش رەقتەر.. ھەندیكیشیان لەگەل تۆرانى نۆتەپەكى
 مؤسیقادا پارچە پارچە دەبن..!)، بەلام تا ئیستاش ھیچیان لەسەر
 قەبرەكەى نەنووسیو، وەك چۆن وا خەریكە دونیا تەواو رووناك
 دەبیتەو، كەچى ئەم ھیشتا تاكە وشەپەكى چیرۆكەكەى نەنووسیو!.

وەنەبئ شەوھەكانى دواترى باشتربووبن لە شەوانى رابردوو، ئەو
 شەوانەش دیسان رەنگ و رووخسارى ئەویان زیاتر دادەمائی لە رەنگو
 رووخسارى مرقف. باشترە واز لەو گۆرانكارپە ترسانكانە بئین، كە لە
 ماوہى ئەو چەند شەوھەدا بەسەر رووخساریدا ھاتبوون و بەردەوامیش
 بەرەو چ بھیزی و داھیزرانىكى جەستەپیان دەبرد، وەك داھیزرانى

جەستەي پىرىژنىكى پشتكۆمۈش لى كاتى گەرانەۋىدا بۇ رۇژە
بەسەر چوۋەكانى تەمەنى!...

باشە نەدەكرا دوورگەۋىتەۋە لى خويىندىنەۋەي ئەۋ كاغەزە پىس و
دراۋانەي، كە بەردەۋام بە دىۋارەكانى شارەۋە ھەئاسراون و بېزەۋىقىيەكى
زالىيان داۋە بەۋ دىۋارەكانە؟!، يان نەدەكرا بە پال زىرىي ئەۋ دىۋارەكانەدا
نەپرات، كە بە ئاگادارىيە نەفرەتتەيەكان داپۇشراۋون؟!، ئەي چ دەبوو بۇ
چەند ساتىك خودا چاۋە بزىۋەكانى لى بسەندايەتەۋە لى بەلاي ئەم
حىكايەتە بىتامانە بەدوورى بگرتايە، دواترىش ۋەك ئەمانەتپارىزىكى
دەستپاك بۇي بگەراندايەتەۋە يان ھەر نەيگەراندايەتەۋە؟! ياخود ۋەك
خۇي دەيگوت: (خوداي مېھربان.. بەر لەۋەي مەن ئاگادارىيەكە
بخويىنمەۋە، تۇ بۇچى بىرت نەبوو توورپەي بارانت بەسەر ئەم شارەدا
بەبارىنى و ئاگادارىي ھەرەممو دىۋارەكان لىكەيتەۋە لى نىۋو چىلپاۋى
بەرىپى رىبۋارە تىزىتتەيەكاندا بيانخوسىنى؟!، ئاسايى بوو داروپەردوۋى
ھەرەممو كۆشكە رازاۋەكانى شارىشت لەگەل توورپەي بارانەكەدا
رامالىيە.. گرنگ ئەۋەيە مەن ئەۋ ئەركە بىمەيە رزگار بگردايە، كە نازانم
خۇم بە خۇم سىپاردوۋە، يان قەدەرى تۇ؟!، ئەركى نووسىنەۋەي
حىكايەتى ھەزارو يەك شەۋە... ھەزارو يەك شەۋى چى؟! ئەۋ تۋاناي
نووسىنەۋەي حىكايەتى تەنھا يەك شەۋى نىيە، چ جاي ھەزارو يەك،
بەلام ۋەھم لىناگەرئى كە خۇي بە پالەۋانى ئەۋ بۋارە نەزانئى و پىپى
ۋانەبئى شايستەترىن كەسى ئەۋ ئەركە نىيە، ئەۋ ۋەھمەي كە لە رۇژى

خویندنه وهی چیرۆکهکانی فیستیڤالدا ئهوی هان دا به رهو ئه و جیگایه
بچیت که چیرۆکهکانی لی دهخویندرانه وه و بی ئه وهی ناوی له بهرنامهی
فیستیڤالدا هه بیته یان داوای یارمهتی له لیژنه که بکات، دهست بکات به
خویندنه وهی چیرۆک.. به لام کام چیرۆک؟! ئه و جگه له کۆمه لێک
کاغهزی سپی هه چی تری پی نه بوو.. ئه و کاغهزه سپیانهی که چه نندین
شه و تا به یانی سه ری شوپگردبو وه به سه ریاندان له چاوه روانیی
نووسینی تاکه وشه یه کدا تییان رامابوو، گه لێک شه ویش تا هه لاتنی خوړ
به سه ریاندان گریابوو.

میوانانی نیو هۆله که هه ره هه موویان واقیان ورمابوو، هه ندیکیان
چاویان هه لده گلۆفت و برپاویان به گوچکه و چاوی خوینان نه مابوو،
هه ندیکیشیان ده میان داچه قانده بوو، چاوه ری کۆتاییه کانی ئه م فیلمه
کۆمیدیه یان ده کرد. ئه و کۆمه لێک چیرۆکی سه یی سه یی ده گریابه وه،
که زیاتر له حیکایه ته کانی شه وانانی سه ره تا ده چوون، به لام به
ده ستکارییه کی زهقی ئه رکی که سه یییه کانه وه!. چیرۆکی پریژنیکی پرچ
سپیی ده گریابه وه که که مانچه یه کی شکاوی له ئامیز گرتوو، نه هه یچ
ده لی و نه هه یچیش ده خوا.. له میژه لیی ده پارینه وه، که چی واز له
مانگرتنه که ی ناهینی..... هه روه ها باس له حیکایه تی کچیک ده کات، که
له ژووری زیندانا به زنجیری که له بچه که ی ده ستی خه ریکی نووسینی دوا
دیپه کانی رۆمانیکه له سه ر دیواری ژووره که ی و دواتریش له گه ل خه لکی
شاردا، به ده م گوته وهی هه تافه کانه وه ده ست ده که ن به رووخاندنی
ژووره که و دیواره کانی....

رڤفتاره سه‌مه‌ره‌گانی (ئه‌و) هه‌موو میوانه‌گانی نیو هۆله‌که‌ی
 هی‌نابووو پیکه‌نین، هه‌ندی‌جار به هه‌موو هی‌زی و له‌نا‌کا‌و ده‌یک‌شا به
 می‌زه‌که‌ی به‌رده‌میدا و میوانه‌گانی راده‌چله‌گاند، جار‌جاره‌ش یه‌کی له
 کاغه‌زه سپیه‌گانی له‌نیو ده‌ستیدا لولده‌کردو به‌وپه‌ری بیئه‌ده‌بیه‌وه
 رووه‌و دانیشتوانی نیو هۆله‌که‌ فری‌ی دهدا. دواتر چیرۆکی کورپکی گه‌نجی
 گپ‌رایه‌وه، که سالانی‌که به‌ده‌م چاوهروانی له‌ده‌رگادانی که‌سی‌که‌وه جگه‌ره
 له‌دوای جگه‌ره داده‌گیرسی‌ی و به‌هۆی ئاوینه‌ شکاوه‌که‌ی ده‌ستییه‌وه تاله
 سپیه‌گانی قزی ده‌ژمی‌ری. ئه‌و له‌گه‌ل گپ‌رانه‌وه‌ی ئه‌م حیکایه‌ته‌دا، وه‌ک
 که‌سی‌کی به‌جی‌ماو له سه‌رده‌مه‌که‌ی خو‌ی، به‌په‌له‌ به‌ره‌و ده‌ره‌وه‌ی
 هۆله‌که‌ رایکردو به‌ده‌م گریان و فری‌دانی کاغه‌زه‌گانی ده‌ستییه‌وه هاواری
 ده‌کرد (ئه‌مه‌یان زیاتر له گپ‌رانه‌وه‌ی حیکایه‌ته‌گانی ئه‌نفال ده‌چی... ئه‌و
 حیکایه‌ته‌ بی‌که‌سانه‌ی سالانی‌که له‌ژیر پیماندا که‌وتوون و به‌سه‌ریاندا
 ده‌رۆین، بی‌ ئه‌وه‌ی بیر له هه‌لگرتنه‌وه‌یان بکه‌ینه‌وه...!). هه‌رچه‌نده
 هیشتا گریان و هاواره‌گانی له‌نیو هۆله‌که‌دا به‌ته‌واوی کپ نه‌بوو‌بو‌ونه‌وه و
 ده‌نگیان ئه‌دایه‌وه، که‌چی ئه‌و هه‌رزوو بووه یه‌کی‌ک له حیکایه‌ته
 فه‌رامۆش‌کراوه‌گان و له‌نیو تاریکی‌دا ونبوو... ئه‌وانیش دوو دوو فۆلیان کرد
 به‌قۆلی یه‌کتی‌داو به‌ده‌م پیکه‌نین و گپ‌رانه‌وه‌ی رڤفتاره سه‌مه‌ره‌و
 خوشه‌گانی ئه‌وه‌وه هۆله‌که‌یان چۆل‌کرد...!.

* ئه‌م چیرۆکه له نۆه‌مین فیس‌تیفالی گه‌لاو‌پژدا خه‌لاتی یه‌که‌می پێ

به‌خشرا.

فرمیسه کانی پاش مهرگی باوکم

ئەو كاتەى ھەوالى مردنى باوكمىان پى راگەياندم، من لەژىر
سىبەرى (دارتوو) يەكدا دانىشتبووم، پىلانم بۆ كوشتنى باوكم
دادەرشت. پىشترىش چەند جارىك بىرم لە ئەنجامدانى ئەو كارە
كردبوو، بەلام لەبەر لاوازىي جۆرى پىلانەكان ھەر زوو لىيان
پاشگەز دەبوومەو.

جارىكيان بىپارم دا لە كاتى خەوتندا، بە بەردىكى گەورە
كەللەسەرى پان بگەمەو، بەلام لە دوايدا بىرم كەوتەو لە خۆم
پرسى: (ئەدى ئەگەر لە كاتى بلىندكردنەو بەردەكەدا، باوكم بەناگا
ھاتەو چاوەكانى ھەلھيان؟! خۆ جگە لەو دەستبەجىو لەگەل
بىنىنى چاوەكانىدا، دەلىنگى پانتۆلەكەم تەردەكەم، بەدلىيايىو
بەردەكەش لە دەستم بەردەبىتەو كەللەسەرى خۆم پان دەكاتەو،

يان بەر قاچى خۇم دەكەوئىت و پەنجە گەورەكەم شىن و مۇر دەكاتەوہ). بۇيە وازم لەو پىلانەيان ھىنا. جارېكى دى برپارم دا ھەر لە كاتى خەوتندا، توند ھەردوو دەستم بىخەمە سەر دەم و لوتى، تا ئەو كاتەى بە تەواوى دۇنيا نەبم كە مردووہ، دەستى لەسەر ھەئەگرم، بەلام باشبوو زوو ھىزى دەستەكانى باوكمم بىر كەوتەوہ و بەخۇمم گوت: (گەمزە.. چوون تۆ مەملانىي ئەو دەستە پۇلايىنانەت پى دەكرى؟!) دۇنيابووم بە سووكتىن پال، نەك تەنھا دوورم دەخاتەوہ لە خوئى، بەلكو پانىشم دەكاتەوہ بە ديوارەكەوہ. لەو كاتەدا مېشك و خوئىنى سەرى خۇمم بە ديوارەكەوہ دەبىنى و ئەو پەئە خوئىنەى سەر ديوارى ژوورى نانخوردى مالى خۇمانم بىر كەوتەوہ، كە دايكم بۇى گىرپامەوہ و گوتى: (تۆ ھىشتا لەدايك نەبووبووئىت، رۇژىك باوكت بە برسئىتى لە بازار گەراپەوہ. من لەبەر نەخۇشى نەمتوانىبوو خواردىن ئامادە بكەم، بۇيە بە باوكتەم گوت لەجىياتى من خواردىن ئامادە بكات، بەلام ئەو بە دوو چاوى ئاگرىنەوہ بەرەو رووم ھات و بە ھەموو ھىزى زللەيەكى لە لا روومەتم دا، سەرم بەر ديوارەكە كەوت و لە ھۇش خۇم چووم، كاتىك بەئاگا ھاتمەوہ خوئىنى سەرم وشكبووبووہ. تا ئىستاش ئەو پەئە خوئىنە بە ديوارەكەوہيە..).

ئىستاش نازانم بۇچى لەگەل دەر كەوتنى چاوەكانى باوكمدا، لە پەلوپۇ دەكەوتەم و بېھىز دەبووم. ھەر لەبەر ئەو چاوانەش بوو كە نەمدەتوانى بىكوژم و پىلانەكانم ھەلدەوہشانەوہ. لە دواجارداو لە ژىر

سببهری دارتوووهکەدا، برپارم دا لەکاتیکیدا که باوکم لە پرخەیی خەو
دایە، بەو چەقۆ گەورەییە که تەنھا بۆ قاشکردنی شووتی بەکاری
دەهێنین، سەرەتا هەردوو چاوەکانی هەلبکۆلم، پاشان بە هەموو هیژی
خۆم چەقۆکە لەسەر دۆی بچەقینم.

دوای بیستنی هەوایی مەرگی باوکم، گالتهم بە هەموو ئەو پیلانانە
دەهات که پێشتر بیرم لێیان کردبوووهو بە گلهییەوه بە خۆم
دەگوت: (هەرگیز لێدان ئەوه ناهێنی مەرۆف باوکی خۆیی لەسەر
بکوژی.. باشە چ مندالیک هەیه لەم شارە لێدانی نەخواردبێ بە دەستی
باوکی؟! کۆ دەلی باوکەکان لەسەر هەق نین؟!).

هەر لەگەڵ بیستنی هەواییکەدا، دوو دۆپ فرمیسی ناگرین بەری
چاوەکانمیان داگیرکردو روانیمیان لێل کرد.

فرمیسیکەکان هێندە گەرم بوون، ئەگەر بە زوویی هەلم
نەوهراندنایە، دنیام هەردوو چاومیان دەتواندەوهو وەکو نایلۆن
بەسەر روومەتەکاندا دەهاتنە خواری، دووریش نەبوو پشتهسەرمیان
بتهقاندایەو وەکو (کانی) لەویوه هەلبقوئینایە.

لەو کاتەدا هەستم بە بیهیزی قاچەکانم و قورسی لەشم دەکرد،
بۆیه هەموو هیژی جەستم لە قاچەکاندا کۆکردەوه، بەو هیوایی
بە یارمەتی دارتوووهکە بتوانم هەستم سەرپۆ و بەرەو مالهوه
بەرپیکەوم. هەرگیز خۆم هێندە بە لاوازی نەدیوو. هەستم دەکرد
پێویستم بە گۆچانیکی وەکو گۆچانەکی باپیرم هەیه، که گەلیکجار

بۇ لىدانى ئىمەش بەگارى دەھىنا. (رەنگە باپىرىشەم لە دواى مردنى باوكىيەوۋە پىۋىستى بە گۇچان بوۋىت!..). ئەمە ئەو خەيالە بوو كە بۇ ماۋەى چەند ساتىك بىر كىرنەۋەمى داگىر كىردو كەمىكىش لە رۇىشتن دواى خىستەم، بەلام باشبوو زوو بەئاگا ھاتمەۋەو بەرەو مائەۋە بەرىكەۋتەم.

لە رىگا بەزىم بە خۇمدا دەھاتەۋەو خۇم بە بىكەس دەبىنى. نازانەم بۇ مردنى باوكەم دەگىرام، يان بۇ بىكەسى خۇم. بە مندالىيش كە دەمىست كەسىك باوكى مردوۋە، لە خۇمەۋە بەزىم پىيدا دەھاتەۋە. مندالىكى دراوسىمان دواى ئەۋەى باوكى مرد، ھەموو جارىك من بانگەم دەگىر بۇ ئەۋەى يارىمان لەگەلدا بكات و بەردەوامىش دەمكىر بە شەرىكى خۇم لە يارىكىرندا، ھەرچەندە پىشتەر بۇى نەبوو ھەر نىكىشمان بكەۋىتەۋە!

پىدەچىت بەھۇى كىۋىرى ھەۋالەكەۋە بوۋىت، كە تا ئىستاش چەند بىرى لى دەكەمەۋە، نازانەم ئەو كەسە كى بوو بە پەلە ھاتو پى گوتەم: (باوكەم مرد..). بىگومان ھەر بەھۇى كىۋىرى ھەۋالەكەۋە بوو كە نەمىرسى: (مرد يان كۇزرا؟ ئەگەر مردوۋە بە چى مردوۋە؟! ئەگەر كۇزراۋىشە، كى كۇشتى؟!).

لە خۇمەۋە بروام نەگىر كۇزراى، بەلام گوتەم دوور نىيە لە سەربان كەۋتەبىتە خوارەۋە مردبى!.. دەمگوت رەنگە دىسان برا بچكۆلەكەم سەركىشى كىردى، باوكىشەم دواى كەۋتەۋە بۇ سەربان، بەلام ئەمجارەيان بەر لەۋەى دەستى بىگاتى، قاچى لە شتىك گىر بوۋەو بەسەردا كەۋتەۋەتە خوارىۋ مىشكى تەقىۋە. براكەم فىرە، ھەموو

جارېك كه باوكم دواى دهكهوئى، هه ئديت بو سهربان و باوكيشم
 بهدوايدا، تا دهگاته شوينى بنبهست، ئيدى براگه م جگه له
 خۆبه دهسته وهدان هيچى ديكه لهدهست نايهت، له سووچيكي
 سهربانه كه خوى گرمۆله دهكات، تا باوكم دهگاته سهرى و به شەق و زلله
 دايدەگریتەوه. پيدەچیت برا بچكۆله كه م له منه وه فيرى هه لاتن
 بووبیت بو سهربان، منيش هه موو جارېك له ترسى شەق و زلله كانى
 باوكم، راسته وخۆ و به غاردان به رهو سهربان ملم دهنه. تا ئه و جارەى
 له سه ر قالد رمه كان ويستم به شه قاويك چهن د پله يه كى قالد رمه كان
 بېرم، به لام ئيسقانى قاجى راستم به ر ليوارى يه كيك له قالد رمه كان
 كه وتو خوین به قاجمدا هاته خوارى. ئيدى نه متوانى تاكه ههنگاويكى
 تر قاجم هه ليينمه وه. له جيى خۆم دانيشتم و دهستم كرد به گريان.
 هه ر نه وه ندهم زانى باوكم گه يشته سه رسه رم. له گه ل گه يشتنى باوكمدا،
 ده لينگى شه ر واله كه مم هه لگردو برينه كه م پيشانى باوكم دا، به و
 هيوايهى به زه يى پيمدا بيته وه و به په رۆيه ك توند برينه كه م بو
 بيه ستى، به لام نه ك برينه كه ي بو نه به ستم، به لكو له جار انيش زياترى
 تيه ه لدام. نه گه رچى دا يكم چهن د شه ويك هه ويري له قاجه
 برينداره كه م به ست، كه له دواى ليدانه كه ئاوسابوو، به لام چهن د
 هه فته يه ك له دواى نه وه ش هه ر به شه له شه ل ده رپوشتم و شوينى
 برينه كه تا ماويه كى زور وه كو نينو كه گه وره كه ي قاجى راستى باوكم
 مؤر بوو بووه وه. ئيدى له و كاته وه له ترسى شەق و زلله كانى باوكم بو

سەربان ھەئنايەم. ئەدى كى نائىت ئەم بەيانىيە كاتىك كە دواى من كەوتبوو بۇ ئەوۋى لىم بەدات، لەبەر دەرگای مالى خۇمان نەكەوتووۋو سەرى بەر پارچە ئاسنىك يان بەردىكى گەورە نەكەوتووۋو مردووۋو؟! خۇ من دواى ئەوۋى تەزبىجەكەيم پچراندو ھەلاتەم، ھەتا ژىر دارتووۋەكە ئاورم لە دواى خۇم نەدایەۋە.

ھىشتا چەند ھەنگاۋىكم مابوو بگەمە كوۆلانى خۇمان، قەرەبالغىي بەردەرگای مالى خۇمانم دەھاتە بەرچاۋ. دەرگایەكى رەشى سى تاكى، ھەر سىي تاكەكەى لەسەر پىشتن، ھەوشەيەكى گەورە.. پىر لە ژنى چاۋ بە فرمىسك، تەرمى پياۋىك لە ناۋەرەستى ژنەكانە. ژنىك لە نزيك سەرىيەۋە دانىشتووۋو لە ھەموۋيان زياتر دەگرى و قايمتر ھاوار دەكات، بە ھەر دوو چەپۆكى دەكىشى بە سەرى خۇيداۋ سەرو پىرچى دەرنىتەۋە. زۆرتىن شەق و زللەى پياۋە مردووۋەكە بەر ئەو ژنە كەوتووۋە.

لە دلى خۇمدا دوعام دەكردو لە خوا دەپارامەۋە: (خودايە.. تا من دەگەمە مائەۋە، ئەو تەرمە ھەر لە جىيى خۇى بىت و جارى نەنىژرابىت، بۇ ئەوۋى لە نزيكەۋە بە باشى بۇ يەكەمجار رووخسارى باۋكم ببىنم. خودايە.. ئەو كاتەى دەگەمە لای تەرمەكە، چاۋەكانى باۋكم كراۋە بن، بۇ ئەوۋى بە تەۋاۋى بزائەم ئەو چاۋانە چ رەنگىك بوون، ھەرچەندە دلىشام لەگەل بىنىنى چاۋەكانىدا، دەلىنگى پانتۆلەكەم تەر دەبىۋ لەبەر چاۋى ھەموو ژنانى گەرەكدا ئابرووم دەچى..!).

ئىنجا دەمگوت: (ھەر ئەۋەندەى گەيشتە سەر تەرمەكەى باۋكەم، تا ۋەرس دەبەم دەستەگانى ماچ دەكەم.. ئەۋ دەستانەى تەنھا بۇ ئازادان بەر لەشم دەكەۋتن!..). دووبارە دەستم دەكردهۋە بە دوعاگردن: (خودايە گيان تەنھا جارېكى دى ھىز بېخشەرەۋە بە دەستى راستى باۋكەم، بۇ ئەۋەى بە ھەموۋ ھىزى زللەيەك لە لا روومەتى چەپەم بىدات و لە گەرآنەۋەدا بە پشتى دەستى لا روومەتى راستىش سۋور سۋور بىكاتەۋە.. دۋاى ئەۋە بىشم بەكەم نىيە!..) پاشان لە خۆمەۋە پەشىمان دەبوومەۋە دەمگوت: (نەخىر.. دەبى لە پىشدا قاچى راستى ماچ بىكەم، چونكە ئەۋ كاتەى باۋكى مندالەكەى دراوسىمان مردىۋو، من و مندالە باۋكە مردوۋەكەى دراوسىمان و چەند مندالېكى تىرى گەرەك، لە پەنا دىۋارى مائى خۆمان دانىشتىۋو، گۆرانىمان دەگوت و بە تەنەكەيەكى قوپاۋ تەپلمان لى دەدا. ھەر ئەۋەندەم زانى باۋكەم بە پەلە لە مائى مردوۋەكەۋە دەرىپەرى و بەرەۋە لای ئىمە ھات، كە گەيشتە بەردەمى من، قاچى راستى بەرزگردهۋە بۇ ئەۋەى بە ھەموۋ ھىزى شەقېك لە ناۋدەمە ھەئدات، بەلام من خۆمە خواركردهۋە نەمھىشت شەقەكەم بەركەۋىت. قاچى باۋكەم بەر دىۋارەكە كەۋت و ئازارېكى زۆرى پى گەيشت، پاشان نىنۆكە گەرەكەى قاچى مۆر بوۋەۋە. بۇيە دەبى يەكەمجار قاچى راستى ماچ بىكەم!..).

كاتىك گەيشتە سەرسۋوچى كۆلانەكەى خۆمان، بە پەلە سەيرى بەردەرگای مائى خۆمانەم كرد، بەلام نە قەرەبالغىي بەردەرگام بىنى و

نه گۆرانكارىيەكىشىم له گەرەكدا بەدى كرد. زۆر ترسام بەر له گەيشتنى من، تەرمى باوكم برابى بۆ گۆرستان. هەنگاوهكانم گەورەترو خىراتر كردن، هەستم دەگرد ئەو تۆزە رىگايەم گەليك بە زەحمەت و درەنگ لى دەپوات. كه گەيشتمە بەردەرگا رەشەكەى حەوشە، وەكو جارن تەنھا يەك تاكى لەسەر پشت بوو. بە پەلە خۆم كرد بە ماله وەدا. دايكم له حەوشەو له نزيك پيلا وەكانى باوكمەو وە دانىشتبوو، خەرىكى ھۆنينەو و تەزبىحە پچراو وەكەى باوكم بوو. بى ئەو وى ھىچ قسەيەكى لەگەلدا بكەم، خىرا خۆم كرد بە ژوورەكەى باوكمدا. باوكم بە بي دەنگى لەسەر كورسيەك دانىشتبوو. ھەر كە چاوم بە چاوەكانى كەوت، وەكو بەرد لە جيى خۆم رەق بووم، نەمتوانى تاكە ھەنگاويكى تر لى نزيك بيمەو وەو جارىكى دى دەلىنگى پانتۆلەكەم تەپبوو!

به رهو مائیک له ئاو

له نیوهی ریگا بیرم کهوتهوه که لپی بپرسم بهرهو کوئ دهچین؟!
ئاخر ئه و ئه وهنده به کتوپری خوئی کرد به ژووره که مدا، هه موو
شتیکی له بیرم برده وه.

بی ئه وهی گویم له ته په ی پی بی، به کی و بیدهنگی، وهک
بیدهنگی هاتنی به فر بو حه وشه که مان، دهرگا که ی کرده وه و
به رام به رم را وه ستا. ئه و دهیگوت: به فریش له (ئاو) وه فی ری بیدهنگی
بو وه. کاتیکیش لیم پرسی: (بوچی به بی ره زامه ندی و له دهرگادان
خوت کرده وه به ژووره که مدا؟). ئه و له خو بایانه گوتی: (ئاو رقی له
دهرگایه .. کاتی ئه م قسانه نییه، ههسته با پروین!).

پاشان گوتی: (نامه وی له وه زیاتر به وه ستاوی بمینمه وه .. ئاو رقی
له وه ستانی شه. درهنگه، له ویوه به تایبه تی له دوا ی تو هاتوم).

وہک چۆن نەمدەزانی لە کوپۆه لە دوام هاتوو، بەهەمان شیۆش
نەمدەزانی بوچی لە دوام هاتوو. ئەوەندە پەلە پەل لێ کردم،
ماوەی نەدا تەنانت لێی بپرسم: بەرەو کوێ؟!

خێرا دەستی چەپی خستە ناو دەستی راستمەووە بەدوای خۆیدا
پەلکێشی کردم. هاتنە کتوپرەگەیی ئەو و گەرانیوەگەیی چەندە
سەرسامیان کردبووم، لەو زیاتر بە نەرمیی ئەو دەستە سەرسام بووم،
کە لە ناو دەستی راستمدا بوو!.

ئەو دەستە، نە لە دەستە زبرو رەقەکانی باوگم دەچوو، نە لە
دەستە تووگنەکانی خۆیشم، هەر وەها لە دەستە توورەو بەزەبرەکانی
سەردەمی مندالیی خۆیشی نەدەچوو، کە لە کاتی توورەبووندا لا
روومەتی ئیمەیی سەر دەکرد، بەلگۆ زیاتر لەو دەستە بی ئیسکانەیی
پیاو نوورانیهکانی ناو حیکایەتە ئەفسانەییانەکان دەچوو، کە لە
دەمی داپەرەو بیستبوومن.

هەرچەندە نەمدەزانی ئەو دەستە بەرەو کوێ پەلکێشم دەکات،
کەچی نەرمیهگەیی جگە لەوەی جوۆرە ئاسوودەیی و چیژێکی
دەروونی پێ دەبەخشیتم، هەر وەها ئەو کاتانەیی سەردەمی مندالیشمی
دەخستەووە بیرم، کە لە دوو توند توند فەقیانەیی کراسەگەیی دایکم
دەگرت، بۆ ئەوەی لێی ون نەبم و لۆژە لۆژە دوای دەگەوتم. رەنگە هەر
بەهۆی ئەو چیژو یادەوهریانیەشەو بووبی، کە نەمدەویست یان
حەزم نەدەکرد زوو بگەین.

به درېژايي ئه و رېگهيه، من ته نها گويم گرتبو و هاورپکه م قسه ي
 دهکرد، هممو قسه کانيشي باسکردني (ناو) بوو. سروشتي ناو.. زماني
 ناو.. دلي ناو.. دوستان و دوژماني ناو.. نه و نه ده به عشقه وه
 قسه کاني دهکرد، دهنگوت له خه ويکی خوش دايه و نايه ويټ هه رگيز
 به ناگا بيته وه. نه و ده يگوت: (گرنگ ترين شت نه وه بيه فيري زماني ناو
 ببين. که له زمانيمان زاني، نه و جا شاره زاي سروشتي شي ده بين، دواي
 نه وه ش به سانايي ده توانين تيکه لاوي ببين و هاورپه تبي بکه ين. ناو
 هاورپه يکي راستگو يه، تا له گه ليدا راستگو بين، نه و راستگو يانه تر ديته
 پيشي. هه ر نه وه نده ي توانيمان له گه ل ناوي بچوو کدا هه ل بکه ين، دواتر
 ده توانين له ناوه گه وره کانيش نزيک ببينه وه و هاورپه تبي نه وانيش
 بکه ين. دوستانه تبي راسته قينه له گه ل (کاني) ده مانگه يني به
 دوستانه تي له گه ل ده ريا و زه رياکان..). هاورپکه م ده يگوت: (نه گه ر هه ر
 له سه ره تا وه وشکاني نه بوايه، به دلنيايي وه مردنيش نه ده بوو!).
 نه هه نگه کان زور باش له وه گه يشتون، بويه کاتيک بير له مردن
 ده که نه وه، يان ده يانه ويټ بمرن، روو له وشکاني ده که ن، چونکه دلنيان
 ده سته که وتني مردن له نيو ناودا، هه روا ئاسان و له خوړا نييه..!).
 ده زماني ماوه يه که زورمان به پي پيوه و زور له شار دوور
 که وتو وينه ته وه، هه روه ها ده زماني له ميژه هاورپکه م باسي (ناو) م بو
 ده کات، که چي سات له دواي سات باشتر گويم بوي شل ده کردو زياتر
 چيژم له قسه کاني و مرده گرت. نه گه ر به هو ي مان دوو بووني

قاچه كانمه وه نه بوايه هه رگيز نه مده ويست قسه كانى پى بېرم، به لام
 هيلاكى قاچه كانم ناچاران كردم لىى بېرسم: (ئيمه بؤ كوئى
 دهچين؟.. زورمان ماوه؟!..). ئەو بىياكانه گوتى: (زورمان نه ماوه، هه ر
 ئەوه ندهى گه شتین و ماله تازه كه مت بينى، راسته و خو هه موو
 ماندوو بوون و نارەحه تيه كه ت له بېر دهچته وه..).

جاريكى تر ده ستى كرده وه به وه سفكر دنه وهى ئاو: (دواى بينىنى
 ماله تازه كه م، بؤت ئاشكرا ده بى كه ئاو چه ند ده ست و دئى فراوانه.
 جگه له وهى بؤ دروست كردنى ديوارو ده رگا و په نجه ره كانى ماله كه م
 به شيك له جهستهى خوئى دامى، هه روه ها به هاوكارى و يارمه تيدانى
 ئەو يش نه بوايه، بىگومان هه رگيز نه ده بووم به خاوه نى مال!..).

به ده ست خو م نه بوون به خيليم به هاوړپكه م ده بېرد، ئەو له
 يه كه م هه نگا وه وه كه له ماله وه هاتينه ده رى، به هه مان شيو وه
 نه فه س رىى ده بېرى، ده تگوت ئاو.. نه يده زانى را وه ستان و
 ماندوو بوون چيه، به لام زور بىزار بوو له وه قسانهى كه له دواى
 ونبوون و ديار نه مانى وه كرابوون و ده كران. خه لگى باسيان له
 خنكانى ئەو ده كرده ده يانگوت.. له تاو عه شقى خوئى كه وتوو ه ته
 نيؤ ئاو وه وه خنكا وه. ئەوان ده يانگوت: (ئوه نده عاشق و سه رسام
 بووه به خوئى، به رده وام له قه راغ ئاو كه له رووخسارى خوئى
 وردبو وه ته وه وه له خوئى راماو، تا له دوا جarda ئاگاي له خوئى
 نه ماوه كه وتوو ه ته نيؤ ئاو كه وه وه خنكا وه..). به دريژايى چه ند

هەفتەيەك دوای ونبوونی، جگە لەو پیاوانەى كە رۆژانە دەچوونە نزیك ئاوەكەو چاوەرپێ سەرئاوكەوتنەودى تەرمەكەى ئەویان دەکرد، داىكىشى بە گریانەووە لەسەر چۆك لە قەراغ ئاوەكە دادەنىشت، هەردوو مەمكى بەرامبەر ئاوەكە دەر دەهێناو لێى دەپاراپەو، كە هەر نەبى لەبەر خاترى شیری ئەو مەمکانە بەزەببەكى پێدا بپتەووەو ئەگەر بە زیندووویش نەبیت، بە مردووی كۆرەكەى بداتەووە..!

هاورپێكەم دەيگوت: (هەموو ئەو قسانەى كە لە بارەى منەووە كراون درۆن.. ئەوان وا دەزانن من بەبى ئاگایى یان لە تاو عەشقى خۆم كەوتوومەتە نێو ئاوەكەووە. ئاگادارى ئەووە نین كە من عاشقى سروشت و رەفتار و جوانى ئاو بووم. ئەوان نازانن چەند سال هەولم دا تا فيرى زمانى ئاو بووم، دوای ئەوەش داواى هاورپێتیم لێى كرد. ئاو دلى زۆر گەورەو پاكە، هەرگیز دلى نایەت داواكارى بەرامبەرەكەى بشكىنى. پاشان بپيارم دا نەگەرپتەووە بۆ وشكانى. جگە لەوەندەى كە لە دوای تۆ هاتووم، هەرگیز حەزم نەكردووە بۆ چركەيەكیش لێى دوور بكەومەووە..).

تا گەيشتینە قەراغ روبرەكەى خوارووى شاریش، هاورپێكەم بەردەوام قسەى دەكردو بچووكترین ماوەى نەدەدا چەند پرسیارپێكى لى بكەم لەبارەى (گەورەى و بچووكى.. بەرزى و نزمى.. جۆرى نەخشەو شیۆەى دەرگا و پەنجەرەكانى) ماله تازەكەيەووە.

(نازانم تاكەى ئەم خەلكە ئاۋ نانسىن؟ تاكەى نازانم كە ئاۋ نەك
ئازارى مەۋق نادات، بەلكو دلى نايەت ئازارى ئەو شووشە شكوانەش
بدات، كە زۆرجار لەسەر دلى دەچەقن. تەنانەت بەردەكانى نىۋ
ئاۋىش فىربوون ئازارى مەۋق نەدەن.. ئاخىر ئەوان نىزىكتىن ھاۋرپى
ئاۋن. بەردەكانى نىۋ ئاۋ دلىان زۆر نەرمە.. ئەوان جىاوازن لەو
بەردانەى كە بە مندالى پەنجەرەى مائەكان يان سەرى يەكتىمان
پىيان دەشكاند..).

ناچاربووم.. ھەردەبوو قسەكانى پى بېرم. ئاخىر ئەۋەندە لە
رووبارەكە نىزىك بوۋبوۋىنەۋە، ھىندەى نەمابوو پىلاۋدەكانمان
بەتەۋاۋى تەربىن: (چۆن بېرپىنەۋە.. لەم نىزىكانە پردى لىيە..؟!)
لەجىي خۆم راۋەستام وام بە ھاۋرپىكەم گوت. ئەو بە پىكەنىنەۋە
گوتى: (پردى چى و پەرىنەۋەى چى؟! پىۋىستىمان بەمانە نىيە، كارى
ئىمە لەنىۋ ئاۋەكە داىە!).

ھەر ئەۋەندەى گويم لەو قسەيەى ھاۋرپىكەم بوو، بە پەلە دەستى
راستىم لەنىۋ دەستى چەپىدا دەرھىناۋ چەند ھەنگاۋىك لە قەراغى
رووبارەكە دووركەۋتمەۋە. ئەۋجا زانىم كە سەرجەم ئەو قسانەۋ
ھەموو ھەۋلىكى بۆ ئەۋە بوۋە كە بۆچوونى من بگۆرى بەرامبەر بە
(ئاۋ)، بەلام ھەموو ھەۋلەكانى بىسوود بوون. ئەو ھىشتا نەيتۋانىبوو
بچوۋكتىن كار لە من بكات كە لە ئاۋ دوور نەكەۋمەۋە: (بەلام من لە
چوونە نىۋ ئاۋ دەترسىم) بە ترسەۋە وام بە ھاۋرپىكەم وت. بە

توورهبوونه کهیدا زانیم که هه رگیز چاوه پئی ئه و قسه یه ی نه ده کرد.
توورهبوونه که ی زیاتر له توندوتیزی ئه و لافاوانه ده چوو، که له گه ل
خۆیاندا هه موو شتیك راده مائن، به لام هه وئی ددها هیمتر خوی نیشان
بدات و توورهبوونه که ی بشاریته وه.

ئه و باش ئاگاداری ئه وه بوو، که له سه رده می مندالیماندا ئه گه ر
به له مه وانه کان نه بوونایه، هه رگیز رزگارم نه ده بوو و له میژبوو
خنکابووم. بۆیه به په له گوتی: (مه ترسه.. ئه مجاره منت له گه لدام..
من باش له زمانی ئا و ده زانم.. دلنیا به ریگه نادم بچووکتین
مه ترسیت بۆ دروست بیئت)، پاشان گوتی: (ناته وئ ماله تازه که م
ببینی؟!).

با.. دهمویست ماله تازه که ی هاوړیکه م ببینم، به لام ده ترسام
ئه مجاره ش ئاوه که راپیچم بکات و ته نانه ت به له مه وانه کانیش فریام
نه که ون.

هیواش هیواش به ره و قوولایی رووباره که ملم نا، تا هه موو گیانم
نوقمی ئاوه که بوو. کاتیك چاوم کرده وه، نه هاوړیکه م دیاربوو، نه
ماله تازه که ی. به له مه وانیک به رامبه رم راوه ستابوو: (باش بوو زوو
فریات که وتم، هینده ی نه مابوو بخنکییت!..). به پیکه نینه وه وای پی
گوتم.

دوا خهونی ئیسماعیل

الله اكبر.. الله اكبر.. الله اكبر

لا اله الا الله

الله اكبر.. الله اكبر.. الله اكبر

ولله الحمد..

له گهڻ زيادبوون و بلندتربوونى دهنگى مينبهرى مزگهوته كاندا،
ئهو له نيو جيگا كهيدا باشتر خوئى گرمؤله ده كردو توندتر
به تانيه كهى له خوئيه وه ده پيچا. به جوړيڪ زورچار گومانته ده كرد
له وهى كه سيك هه بيته له نيو ئهو جيگايه دا.

هه ردوو به ره ده سته توند به يه كه وه نووسانديبوون و له نيوانى
رانه كانيدا هه شارى دابوون، پاژنهى هه ردوو قاچه كانيشى نووسانديبوو
به سمتيه وه. بيياك له ئازارى پشتى، سهرى تا نزيكى ئه ژنوگانى

شۆڭر كىر دىبوو ۋە، بەرادەيەك ھەرزوو دەگەيشىتە ئەو ئەنجامى، كە ئەستەمە مەرۇف بتوانى لەو ۋە زياتر خۇى بچوك بىكاتەو، بەلام ئەو ھېشتا قەبارەى لەشى خۇىى زۆر پى گەورەتر بوو لە قەبارەى لەشى ھەموو كەسەكانى تر، لەھەمانكاتدا ترسنۆكتىش لە ھەر ھەموويان. پىى وابوو ھېشتا ھىندەى كىۋىكە لە ژىر بەتانييەكەداو لە دوورى دوورەو بەدى دەكرى، بەلام كىۋىكە لە پەرۋكۆن.. كىۋىكە لە سوتوى جگەرە، كىۋىكى زەليل لەبەردەم ھىدىتىن (كزەبا)دا، بۇيە بەردەوامو زياتر ھەولى خۇبچوو كىردنەو ەى دەدا، چونكە دەيوىست ئەو دوا شتى مائەكەبىت كە باوكى دواى گەرانەو ەى دەيىنى.. ياخود ھەر نەيىنى. باوكى لە دەروازەى مزگەوتەكە ھاتە دەرى، ھەردوو دەستى خستبوو ېشتەو ە بە پەنجەكانى دەستى راستى يارىى بە تەزىجە سەدو يەك دەنكىيەكەى دەكرى، سەرى بۇ بەردەمى شۆڭر كىر دىبوو ۋە ھىۋاش ھىۋاش بەرەو مائەو دەگەرايەو، دەمى دەجولاندو لەبەر خۇيەو شتىكى دەگوت، بەلام دەنگى ئەو شت گوتن و دەم جولاندنە زۆر لەو ە لاوازتر بوو، كە گوچكەكانى خۇيشى بىبىستن!.

بەجۇرىك چاوى لەبەر پىى خۇى برىبوو، واتدەزانى جگە لەو رىيەى كە نىيازىەتى ھەنگاۋەكانى بەسەردا بنى ھىچى تر نابىنى، لەكاتىكدا بە سىلەى چاۋ زۆر بە وردى دىقەتى لەو خۇينەى دەدا، كە لە درزى ژىر دەرگاى ھەوشەى مائەكانەو دەرژايە كۆلانەكەو ە دواترىش ھەر ھەمووى تىكەلاوى يەكترى دەبوو. دەيزانى كامەيان خۇينى گامىشەو

کامه‌یان خوینی بزنه.. دهیزانی کام مائه‌یان گای کردووه به قوربانی و قوربانیی کامه مائه‌ش به‌رانه. بۆ ئه‌وه‌ی جله‌کانی خویناوی نه‌بن، یان له نوپژ نه‌چی، جار جاریک بازیکی بچوکی دهدا به‌سه‌ر ئه‌و جوگه‌له خوینانه‌ی، که دههاتنه سه‌ر ریگاگه‌ی.

ئه‌و له‌نیو حیگاگه‌یدا وه‌ک جه‌سته‌یه‌کی بی‌پروچ جوئه‌ی له‌ خو‌ی بریبوو. هیشتا ده‌نگی مینه‌ره‌کان له‌ گوپچه‌یدا ده‌زرنگایه‌وه‌و به‌رده‌وام یاده‌وه‌ریه‌کانیان ده‌هینایه‌وه‌ به‌رچاوی، ئه‌و یاده‌وه‌ریه‌ تال و ترسناکانه‌ی وه‌ک ده‌رزیه‌کی تیژی ژه‌نگاوی له‌ می‌شکی مندالیی ده‌جه‌فین و هه‌موو بیرکردنه‌وه‌ی ئه‌ویان داگیرکردبوو. ده‌نگی مینه‌ره‌کان ئازاریکی ده‌روونیان ده‌به‌خشیه‌ جه‌سته‌ی مندالیی و وایده‌زانی شیشی داخکراون و له‌ کونی گوپچه‌یه‌وه‌ ده‌چزین به‌ مؤخیه‌وه‌.

ریک قوربانی پاربوو، ده‌نگی مینه‌ره‌کانی گوپچه‌ی هه‌ر هه‌موو گه‌ره‌کیان پرکردبوو له‌ هاوار، ئه‌و له‌ سه‌ربان یاری ده‌کرد، پیده‌که‌نی و رایده‌کرد، ئه‌گه‌رچی ده‌نگی مینه‌ره‌کان زاترین ده‌نگی گه‌ره‌ک بوون، به‌لام (ئه‌و) هاوارو باره‌ی گا و به‌رانه‌کانیشی ده‌بیست، هه‌ستی به‌ جوړیک له‌ پارانه‌وه‌ ده‌کرد له‌ ده‌نگیاندا. گوپی به‌ نوزه‌و پارانه‌وه‌کانیان نه‌ده‌دا.. پیده‌که‌نی و رایده‌کرد، جار جاریکیش ته‌په‌ی که‌رتکردنی ئیسقان و وه‌شاندنی کێردی ده‌ستی قه‌سابه‌کانی ده‌بیست، دیسان پیده‌که‌نی و رایده‌کرد. له‌ گه‌رمه‌ی پیکه‌نین و راگردندا بوو،

هەر بەرپیکەوت سەبیرێکی کۆلانیگە ی کردو سەرنجێکی خێرای دا، سەرنجێک زۆر بە پەلە لە دۆنیای یاریکردن و پیکەنینەوه فرپێ دایە نۆ سامناکترین کونجی ترس و تاریکترین چالێ تۆقاندنەوه. سەرنجێک لە چەند ساتیکی کەمدا ئەوی لە کەسیکی پر جوولەو بزۆزەوه کرد بە داھۆلێکی لە پووش دروستکراو یان مرۆفێکی بە بەردبوو.

(ئەو) پر بە دلی مندالیی ئاواتی بوو وەکو ھاوڕێکانی بتوانی لینگەفرتیی ئەو مریشکانە ببینی، کە دوای سەربەرین ھەلبەزو دابەزیان دەکردو خۆیان بە دارو دیواردا دەداو مندالەکانیان دەخستە تریقانەوه، بەلام فیچقەھی خوینی ملە برپاوەکە بەردەوام رێگر بوو ھەبەردەم ئاواتەگەھی، یان ھەزی دەکرد ھەموو جارێک وەکو خوشک و براکانی بەرامبەر باوکی دانیشی ھەو کاتانەدا کە ریشی دەتاشی، بەو ھیواپەھی باوکی فلچەپەکی کەفاوی بە روومەتی ئەویشدا ببینی، بەلام خوینی ئەو چەند زیبکەپەھی کە بە روومەتی باوکییەوه بوون و بە دەمی گوێزانەکە دەتەقین، دیسان رێگر بوو ھەبەردەم ئەو ھەزەشیدا!.

ئەو- کە ببینی خوین بەردەوام رێگر بوو بێت ھەبەردەم ئارەزوو ھەکانیدا، ھەر باشبوو ھەگەل ببینی چەقی کۆلانیگەیاندا ھە سەربانەوه بەرنەبوو ھە بۆ ناو ئەو لافاوی خوینەھی، کە بە کۆلانیگەیانداو بە بەردەرگای ھەوشەگەیاندا ھەموو شتیکی رادەمائی، خوینی ئەو ئازەلانیگە کە چەند ساتیک پێشتر نوزەو پارانەو ھیان تیکەلاوی دەنگی مینبەرەکان بوو بوو. دوای ببینی

ديمه نه کهه، سهره تا وهک لقه دار يکی نيوه شکاو له جيی خوی چه قی و
 نه یزانی چی بکاو به چ لایه کدا برپوات. له شوینی خوی و به چه قیوی
 وهک که رویشکیکی تۆقیو هه لده له رزی، پاشان به ره و دهر گای
 هه وره بانه کهه و قائدرمه کان رای کرد، هیشتا نه گه یشتبووه سهر
 قائدرمه کان، چهند جار ییک به گریانه وه هاواری دایکی کرد. پله ی
 بوو زووتر بگاته ئامیزی و دهیویست به ههنگاو ییک چهند پله یه کی
 قائدرمه کان برپئی، دواترو به گه یشتنه لای دایکی تا هیزی تیدابوو
 باوهشی به رانه کانیدا کردو به هه نسک و گریانه وه گوتی: (دایه
 گیان.. خوین گه ره که که مانی برد..!). دوا ی گوتنی ئه و رسته یه و به
 دریژیایی ئه و رۆژه جگه له هه نسک دان، تاکه وشه یه کی تر له
 ده مییه وه نه هاته دهری، وهک چۆن ئاگاداری تاکه وشه یه کی ئه و
 قسانه نه بوو، که دایکی بۆ دلنه وایی ئه و ده یکردن..! دواتریش و دوا ی
 ئه وه ی گه رهک له خوین پاککرایه وه و ئاسه واری دلۆپه خوینیکی پیوه
 نه ما، ئه و ههر هه نسکی ده داو هیچی نه ده گوت. سهره تا وایزانی بۆ
 یه کجاری زمانی له گۆ که وتوووه گومانی هه بوو جار ییکی تر توانای
 گوتنی تاکه وشه یه کی هه بیئت. (خودایه.. ئه مجار هه به هانامه وه
 هاتی..!) ئه و رسته یه بوو، که یه که مین شه و دوا ی بینینی دیمه نه
 تر سنا که وه له نیو جیگای خه وتندا له بهر خۆیه وه گوتی و گومانی له
 گۆ که وتنی زمانی له لا ره وانده وه. ئاخو ئه وه یه که مین جار نه بوو
 خودا فریای بکه و یئت و به هانایه وه بیئت، چهند سالییک پیشتریش و

ھەر لە ھەمان بۆنەدا، دوای کپیوونەوێ دەنگی مینبەرەکان، باوکی
 لە دەروازەى مزگەوتەکە ھاتە دەری، ھەردوو دەستی خستبوو
 پشتمووە بە پەنجەکانی دەستی راستی یاریی بە تەزبێجە سەدو یەک
 دەنگییەکەى دەکرد، سەری بۆ بەردەمی شوپردبوووەو ھیواش
 ھیواش بەرەو مائەووە دەگەراپەووە. لەبەر خۆیەووە شتیکی دەگوت
 دەمی دەجولاندا، بەلام دەنگی ئەو شت گوتن و دەم جولاندا زۆر
 لەووە لاوازتر بوو گویچکەکانی خۆیشی بییستن.!. بە جۆریک چاوی
 لەبەر پێی خۆی بریبوو، واتدەزانی جگە لەو رییەى کە نیازبەتە
 ھەنگاوەکانی بەسەردا بنی ھیچی تر نابینی، لەکاتیکیدا بە سیلەى
 چاوی زۆر بە وردی دیقەتەى لەو خۆینە دەدا کە لە درزی ژیر دەرگای
 ھەوشەى مائەکانەووە دەرژایە کۆلانەکەووە دواتریش ھەر ھەمووی
 تیکەلای یەکتەر دەبوون. بۆ ئەوێ جەلەکانی خۆیناوی نەبن، یان لە
 نوێژ نەچى، جار جاریک بازیکى بچوکی دەدا بەسەر ئەو جۆگەلە
 خۆینانەدا، کە دەھاتنە سەر ریگاکەى.

ئەوێ زیاتر باوکی ناچار کرد ئەو بریارە ترسناکە بدات، بینینی
 خۆین بوو لە بەردەمی یەک بە یەکی مائەکانی گەرەکەیاندا، جگە
 لە مائی خۆیان. شەپۆلی خۆینی بەردەرگای ھەندیک مالى ھیندە
 بەخۆر بوو، لە ترسی سووربوونی ھەتاھەتایی ھەوشەکەیان
 ناچاربوون ھەر لە سەرەتاوە بە سەتلی گەورە گەورە ئاوی لە
 ھەوزەکەى ھەوشە ھەئینجن و بە پەلە بیکەن بەسەر خۆینەکەدا.

(ئەو) لە سەربان یاری دەکرد، رایدەکردو پێدەگەنی. بە گەشتنەوی بۆ مائەوہ باوکی بانگی کردو ناردی لە مائی دراوسێکەیان ئەو چەقۆ گەورەییە بێنی، کە پێش تۆزیک گامیشیکی زەبەلەحیان پێی پارچە پارچە کردبوو.

لەو سەردەمەدا (ئەو) لە خوین نەدەترسا، کەچی نەشی دەویست یەك دلۆپە خوین بەر جەستەى بکەوئ. بە راکردن و ناگایبەوہ لە خویناوی نەبوون چوو بۆ هینانی چەقۆکە، نەشی دەزانی باوکی چ کاری بەو چەقۆیە هەییە!.. یان بیرکردنەوی لەوہ چکۆلەو ساویلکە تر بوو، لە خۆی بپرسى: (خودایە.. باوکم ئەو چەقۆ ترسناکەى بۆ چیبە..؟!.) زۆر بە وردی لە چەقۆکەى دەروانى و دەبویست شوینیکی بگریت، کە دەستی خویناوی نەکات، بەلام نەك تەنھا دەمە تیژەکەى، بەئکو دەسکەکەشى یەکپارچە سووربووبوو بە خوینی گامیشە زەبەلاحەکە. دواتر بە پەرۆیەکی پیس دەسکی چەقۆ خویناویبەکەى گرتو بەرەو مائەوہ گەرایەوہ. ریک بەپێچەوانەى ئەوہوہ، باوکی بە پەلە تەزبىجە سەدو یەك دەنکیبەکەى دەستی راستى خستە گیرفانى شەرۆالەکەبەوہو بەهەمان دەست پەلامارى چەقۆکەى دا، بېياک لە خویناوی بوونی دەستی، توند دەسکی چەقۆکەى لەنیو مشتیدا گوشى. هەرچەندە دەبوو لەو ساتەدا هەلبییتو دوورکەوئتەوہ لەو دیمەنە سامناکەى باوکی، بەلام دیسان سەرنج و نیگاگانى لەوہ چکۆلەو ساویلکە تر بوون، کە ئەو رووخسارە بخویننەوہ، یان بە پەلە ناگادارى بکەنەوہ تا زووە هەلبییت.. گرنگ نیبە بۆ کوئ!.. گرنگ ئەوہیە رزگارى بییت لەو چنگە تۆقینەرانەى، کە بەنیازن وەك گامیشە

زەبەلاھەكە يان وەك گوڤرەكەيەكى تازەبوو پارچە پارچەى بكەن و
خوڤنەكەى تىكەلى خوڤىنى ئاژەلەكانى تر بكەن.

(خودايە.. ئەو) بوچى وا بەبىدەنگى و بى جوولە بەرامبەر باوكى
وہستاوو زەقزەق تەماشای دەكات و ناچىتەوہ بو شوڤىنى يارىكردن و
راكردەكەى..؟! ئەوا باوكى بەرەو رووى هاتو وەك شىرىكى برسى يان
گورگىكى ھار لەبەر پىي خوڤداو رووہو قىبلە پالى خست، بە ھەموو ھىزى
قاجى راستى لەسەر قاجە بچوكەكانى داناو بە قاجى چەپىشى توند دەستە
ناسك و بىھىزەكانى گوشى. بە دەستى چەپى توند سەرى ئەوى بە زەوىي
حەوشەكەوہ جووتكردو چەقۆكەى دەستى راستىشى خستە سەر مىلى.
بىگومان بوو پاش چەند ھەناسەيەكى تر چەقۆ بىرەحمەكە كارى خوى
دەكاتو ئەو سەرە چكۆلەيە لەو لەشە بىھىزە جيا دەكاتەوہ. ھاوارو قىژوہ
گرىانى (ئەو) لەو كاتەدا ھىندەى نەمابوو جگە لە گوڤچكەكانى باوكى،
گوڤچكەى ھەموو خەلكى شار كەر بكات، تا ئىستاش كەس نازانىت ئەو
ھەموو ھاوارو قىژەيە لە تاو ئازارى دەستو قاجەكانى بوو، ياخود لە
ترسى مەرگ و سەربىرەن..!.

(خودايە.. چ زوو بەھانامەوہ ھاتى!..) ئەو رستەيە بوو، كە يەكەمىن
شەو دواى رزگاربوونى يان گەرانەوہى لە مەرگ و لەنيو جىگاي خەوتندا
لەبەر خوڤەوہ گوتى. ئاخىر خودا لە پىش ھەمووانەوہ فرىاي كەوتو
بەھانايەوہ ھات، پىش دراوسىكان و داىكىشى. ئەو بەردەوام دەگرياو ھاوارى
دەكرد، لەناكاو ھەستى بە دووركەوتنەوہى چەقۆ خوڤناوييەكەى سەر
مىلى و سووكبوونى قورسايى سەر قاجو دەستەكانى كرد، بەلام ھىشتا
دەگرياو ھاوارى دەكرد، كە چاويشى بە بەرانە پالگەوتووہكەى تەنىشتى

كهوت ھەر دمگرياو ھاوارى دمكرد. بهرانهكه به جۆرئك پالگهوتبوو و مى له چهقۆكه نزيك دمكردوه، ھەرزوو دەترانى نيازىهتە ئازيانە بئى (له جياتى ئەو، من بكه به قوربانى..). خوداى ميهرهبان، تۆچ زوو فرىا كهوتى ئەو بهرانه بنئيرتە ههوشهكهمان، تا لهبرى من بكرتە قوربانى..؟! خودايه ئەو بهرانه چەندە بيگوناھ دياربوو.. باوكم چەند بە دلرەققيهوه زاتى كرد سەرى بېرئو پارچه پارچهى بكاتو گۆشتهكهى ببهخشيتەوه...

به ئىستاشهوه، ئەو به باشى له ماناى ئەم رستانه تىناگات، كهچى بهردموام له دلئى خۆيدا دميانلئو دميانلئيتەوه.

كه تهپەى پى باوكى گەيشتهوه ههوشه، ئەو هيشتا به گرمۆلهيى لهنيو جيگهكهيدا بوو، دهيويست دوا شتى مالهكه بيت، كه باوكى دواى گەرانهوه دهيبينئى، ياخود ھەر نهيبينئى. بهردموام ههولئى دەدا خۆى بچووك و بچوكت بكاتەوهو هيشتا قەبارەى لەشى خۆيى زۆر پى گەورترە بوو له قەبارەى لەشى ھەموو كەسەكانى تر. ئەو كاتەى دوو دەستهكه ھاتن و ويستيان بەتانييهكهى لئى بكنهوه، ئەو هيشتا ههولئى دەدا توندتر بيپچئى له خۆيهوه. لهگەل راکيشانى بەتانييهكهدا (ئەو) وهك كەرويشكيكى تۆقيو ھەموو جەستەى كهوتە لەرزىن، وايزانى باوكيهتەى و ئەمجارەش بۆ هيئانى چهقۆ خويناوويهكه دەينيرتەوه بۆ مالى دراوسيهكەيان، بەلام باشبوو برا بچكۆلهكهى زۆر ھاوارى كرد: (جيم كەرەوه.. با منيش بيمە ژير بەتانييهكهوه..!).

بۆگەنى سەيرانگە كەي شار

لە تاو بۆگەنى ئەو زىرابەى كە لە ناوەرەستى شار دروستكرابوو،
زۆرى نەمابوو خەلكەكە ھەمووى بە جارێك سەرى خۆيان ھەلگرن و
شارەكە جىبىيلىن. ھەرچەندە كەم نەبوون ئەو كەسانەى كە بۆگەن
راوى نابوون، بەلام ھىشتا شار ئەوئەندەى خەلك تىدا مابوو كە
بتواندرىت پىي بگوترىت شار.

لەگەل بەرىكردى ھەر رۆژىكى تردا، خەلكەكە زياتر ھەستيان بە
بۆگەنبوونى شار دەكرد، لەگەل زۆربوونى بۆگەنەكەشدا ئەو كەسانەى
كە سەرى خۆيان ھەلدەگرت و ھەلدەھاتن، زياتر زياتر دەبوون. پىتان
وا نەبىت ئەو كەسانەى كە مابوونەو لە خۆشەويستيانەو بووبىت
بۇ شارەكە و دلىان نەبەت جىي بىيلىن، بەلكو ئەوانىش دوو جۆر بوون،
جۆرىكيان ئەو كەسانە بوون كە بى دەسەلات بوون و تواناى رۇشتىيان

نەبوو و بە ناچاری ماپوونەو، جۆرەكەى تریشیان كەسانىك بوون
 ھەولیان دەدا وردە وردە لەگەڵ بۆگەنەكەدا بگونجینن و رابین..!.

باوكم زۆر بە باشى ئاگادارى چۆنىتیى دروستکردنى ئەو زیارە
 بوو.. ئەو دەیگوت: (كاربەدەستانی شار بەئینیان بە خەلكى شار دا كە
 سەیرانگەپەکیان لەناو شارددا بۆ دروست بكەن، ھەم بۆ رازاندنەو و
 جوانکردنى سیمای شارەكە و ھەم بۆ خزمەتکردنى خەلكى شار،
 چونكە ئەو شوینە ناوەرەستى شاربوو، بۆیە برپار درا سەیرانگەكە لەو
 جیپە دروست بكریت). باوكم دەیگوت: (ھیندە بە زووی دەست كرا
 بە جیپەجیكردنى پرۆژەكە، ھەرگیز نەدەجوو ئەقلی كەسەو ھیندە
 زوو تەواو ببی؟!، بیگومان نیەى خەلكى شار لە ھەمووان زیاتر بە
 پەلە بووین و ھەزمان دەكرد بە زوووترین كات پرۆژەكە تەواو بییت و
 رۆژىك زووتر قەشەنگبونى شارەكەمان ببینن. تەنانەت زۆربەمان
 ئامادەى خۆمان دەرپرى كە بەبى بەرامبەر بەشداری بكەین و كار
 بكەین لەو پرۆژەيەدا، تەنیا بۆ ئەو كە كەركە چەند ساتىك زووتر
 تەواو بییت).

باوكم ھیندە بە خەمباریەو ئەم قسانەى دەگىراپەو، زۆر بە
 سانایى دلتەنگى بە ڕووخسارییەو بەدى دەكرا. ھەندىك جار چەند
 دلۆپىك فرمىسك بەرى قورگیان دەگرت و تەنگەنەفەسیان دەكرد،
 ھیندەى نەدەما بیخنكىنن و بۆ ماوہیەك لە قسەكردنیان دەخستن،
 پاش كەمىك بیدەنگى ئینجا دەستی دەكردەو بە تەواوکردنى

باسهكەي: (هەرچەندە هەر لە سەرەتاوە هیچ سیمایەکی سەیرانگەمان بە پرۆژەكەووە نەدەبینی، بەلام دەمانگوت رەنگە نەخشەى ئەم سەیرانگەپە لە دەروەى وڵاتەووە هینرابییت و ئیمە نازانین بە چ شیوەیەك دروست دەكرییت!).

جار جار بە پەرۆكەى دەستی فرمیسكى چاوەكانى دەسپریهوەو پاشان دەستی دەكردهوە بە قسە: (دواى تەواوبوونى پرۆژەكە كاربەدەستان داوايان لە خەلكى شار كردن كە دەبى لە رۆژى كردنەووى سەیرانگەكەدا هەموویان ئامادەبن و ئاهەنگ بگيرين. هەرچەندە ئەو ئارەزووى كە خەلكەكە لە سەرەتادا هەیانبوو بەرامبەر كارەكە گەلیك كەم بووبوووە، بگره هەر نەشیان مابوو، بەلام خەمیشیان پى نەدەخوارد، چونكە پىیان وابوو تەواوبوونى پرۆژەكە بەو شیوەیەش هیچ زیانیك بە ئەوان ناگەینى!. تا هەفتەپەكیش دواى تەواوبوونى ئاهەنگەكە هیچ كەسێك باسى سەیرانگەكەى نەدەكردو وەكو شتیكى نەبوو مامەئەى لەگەلدا دەكرا، بەلام دواى ئەووە ئیدی باسكردنى بوو بە بەشێك لە ژيانى خەلك و كەوتە سەر زاران و بەردەوام لە كۆرو كۆبونەووەكاندا.. لە مال و بازارو مزگەوتو هەموو جیگەپەكى تر، باس هەر باسى سەیرانگەكە بوو.. هەفتەپەك دواى تەواوبوونى سەیرانگەكە خەلكى شار هەستیان بە بۆگەنیكى بیزاركەر كردو هەر هەموومانى كەرو كاس كرد. هەر ئەو رۆژە چەندین كەس بەهۆى ئەو بۆگەنەووە گیانیان لەدەست دا یان بە

پەلە رەوانەى نەخۇشخانە گران. سەرەتا كەسمان نەماندەزانى ئەو بۆگەنە لە كوڤو دەيت و سەرچاوەكەى كوڤيە!. ئەو شوڤنەى كە بە هيج شيۆەپەك بىرمان بۆى نەدەچوو، سەيرانگە تازەكە بوو. نازانم چۆن ئاشكرا بوو كە ئەو بۆگەنە لەو سەيرانگەپەو دەيت كە هەفتەى پيشوو بە بۆنەى دروستگردنيپەو ئەهەنگمان گيڤا، هەر وەها نازانم كەى ئاشكرا بوو و كى ئاشكراى كرد، بەلام باش دەزانم تا سەرچاوەى بۆگەنەكە دۆزراپەو گەليك كەس بە بۆن كەوتن و مردن. كارەساتەكە لەو دەپە دواى ئەو دەى سەرچاوەى بۆگەنەكەش دۆزراپەو، كەسمان هەولمان نەدا يان بىرمان لەو نەكردەو كە بە زووترين كات سەيرانگەكە كاول بكەين و شوڤنەكەى كوڤر بكەينەو، بەلكو هەر كەسەو لەلای خۆپەو هەولئى دەدا بە زووترين كات لىى دوور بكەوڤتەو و لىى هەلئەهاتن، هەرچەندە ئەو كەسانەى كە لەبەر بۆگەنەكە هەلئەهاتن گەليك زۆربوون، بەلام بەردەوام كەسانىكيش هەبوون بە خۇشحالپەو بەرەو لای بۆگەنەكە ملان دەنا.!. نازانم ئەو كەسانە چ ئارەزووپەكيان لە هەلئەزىنى ئەو بۆگەنە دەبىنى؟! تەنانەت كەسانى وا هەبوون هيندە گىرۆدەى بۆگەنەكە بووبوون، ئارەزووى بۆنگردنيان لە دوورەو دانەدەمركاپەو، بەلكو بەرەو ئەو شوڤنە دەچوون كە لە هەموو شوڤنەكانى تر زياتر بۆگەنى لى دەهات، ئەو شوڤنەش زىرابى سەيرانگەكە بوو، كە ئىستا سەرتاپاى سەيرانگەكەى داگىر كردوو.

زیاتریان نەبووبیّت بە میوانی زۆر ابە کە.. ئیدی گرنگ نییە بە خۆشیی خۆیان بیّت یان بە زۆر، گرنگ ئەویە هەتا کەسیک زیاتر بچیتە ناو زۆر ابە کەو، شار بۆگەنتر دەبیّت.

خەلکی شار لە ترسی رفاندن چارەییەکی نوێیان دۆزییەو، کە ریگەیی هەلاتن و جیھیشتنی شار، بەلام تا ئیستا ئەو کەسانەیی کە توانیویانەو فریاکەوتوون شار جیپیلن، ئەوا جییان هیشتوو و رویشتوون، ئەو کەسانەش کە نەرۆیشتوون و ماونەتەو، تەنیا دوو ریگەیان لەبەردەم دایە.. یان دەبیّت هەر هەموویان شالۆیکی یە کجاری بۆ بنرکردنی بۆگەنە کە بەرن و سەیرانگەو زۆر ابە کەیی لە بناغەو هەلتە کینن، یان ئەوانیش مەنھۆلی زۆر ابە کە هەلدەنەو و یە ک یە ک خۆیان هەلدەنە ناوی.

گەرانه وه بۆ خهونه كان

پیش ئه وهی گه ره که که جیبیلیم، هه ر به یادی مندالییه وه به ره وه
ئه وه دوکانه ملم نا، که به مندالی وه کو زۆربه ی هاوړیکانم، هه موو
رۆژیک خه رجیی رۆژانه مم ده خسته دهستی ئه وه مامه پیره یه وه، که
زۆربه ی کات له به رده می دوکانه بچکۆله که ی و له سه ر ئه وه کورسییه
داده نیشته، که هه ر خوی له ته خته شکاو دروستی کردبوو.

هه موو جاریک مامه پیره که به دهستی چه پی چه ند دانه یه ک
(کورسی نه عنا) ی ده خسته دهسته چکۆله کانمه وه وه به پیکه نینه وه
دهستی راستی ده خسته ژیر چه ناگه م، هی دی هی دی دهنوشتایه وه وه
دهمی له سه رم نزی که ده کرده وه، پاشان به هیواشی ناوچاوانمی ماچ
ده کردو به ره وه ماله وه به رپی ده کرده مه وه.

ھەر كە گەيشتە بەردەمى دوكانەكە، بە پەلە چاوم گىپرا، بەو
 ھىوايەى جاريكى دى مامە پىرەكەو خەندە بەردەوامەكەى سەر لىوى
 بىينەمەو، بەلام چەند چاوم گىپراو سەيرى ناو دوكانەكەو دەوروبەرىم
 كرد، جگە لەو چەند كورە لاوہى كە لە سووچىكى دوكانەكەو لە
 چواردەورى ميژىك دانىشتبوون و خەرىكى دۆمىنەگردن بوون، جوړە
 قەرەباغىيەكيان لەو ناوہ دروست كردبوو، كەسى دىكەم بەرچاو
 نەكەوت، ئەمە جگە لەوہى كە دوكانەكەو شەمەكەكانى ناوى
 گۆرانكارىيەكى تەواويان بەسەردا ھاتبوو، ھەرەكو چۆن تەواوى
 گەرەكەكەش گۆرانكارىيە بەسەردا ھاتبوو و ھىچ شوپىنىكى لەو گەرەكە
 نەدەچوو، كە چەند سالىكى تەمەنى مندالىمى لەنيو كۆلانەكانىدا
 لوول دابوو. راستە، ھەر لەو كاتەوہى كە مائمان لەو گەرەكە بارى
 كردبوو، بە رېبوارىيش رېم نەكەوتبووہو ئەو گەرەكەو سەرم پېيدا
 نەكردبووہو، بەلام ئەو گۆرانكارىيانەى بەسەرىدا ھاتبوون، گەلىك
 لەوہ زياتر بوون كە من بىرم لىى كردبووہو. ھەرچەندە
 گۆرانكارىيەكان شىوازيكى نوئى و قەشەنگەريان بە گەرەكەكە
 بەخشيوو، كەچى من لە خۆمەوہ بە بىنينيان دلگران بووم و ھەستم
 بە ويرانبوونى گەرەكەكە دەكرد، ھەرەكو چۆن بە رووخسارى
 مندالەكانى گەرەكەوہ بىزارى و داروخاوييەكى تەواوم دەبىنى.
 لە رووخسارى ئەو مندالانەدا ھەستم بە جوړە پىريەك دەكردو
 لە نيوان ژيانى مندالىي خۆمان و ئەواندا جىاوازيەكى تەواوم

دەبىنى. ئىمە بەردەوام شەپروال و بلووزىكى فاش يان كورتمان لەبەردا بوو، كە زۆر بە كەمى رىكدەكەوت ئەو پۇشاكانە بۇ خۇمان كراپىن، بەلكو ئەوانە پۇشاكى برا گەورەكانمان بوون، لەبەر ئەوئە بۇ ئەوان زۆر كورت دەبوونەو، دەبوون بە مولكى ئىمە، ھەر بۇئە بە دەگمەن رىكدەكەوت پىر بە بەرمان بن، جگە لەوئەش ھەرگىز نەدەبوو ئەو پۇشاكانەى كە دەمانپۇشەين رەنگيان سىپى بىت، بەلكو دەبوو ئەو رەنگانە بوونايە كە داىكم پىيانى دەگوت (چلكهنگرن!)، لەگەل ئەوئەشدا دەلىنگى شەپروالەكەم بەردەوام لە قوردا بوو و سەردەستى بلووزەشم ھەموو كاتىك رەق بووبوو بە چلم. ھەرچەندە ھەموو جارىك داىكم بە دەرزىيەكى سىنجاك پەپۇئەكى دەبەست بە لاشانى راستى بلووزەكەمەو، بۇ ئەوئە ھەر كاتىك چلم ھات، پىپى بسىرم، بەلام بوونى ئەو پەپۇئە ھەررەكو نەبوونى وابوو، چونكە بەردەوام ھەزم دەكرد چلمەكە بە سەردەستى بلووزەكەم بسىرم، مەگەر ئەو كاتانەى چاوى داىكم لىوہ ديار دەبوو، يان لەبىرم دەچوو بە قۇلى بلووزەكەمى بسىرم، ئەوجا بە پەپۇكە دەمسرى.

ئەو مندالانە ھىندە خاوين و پۇشتە بوون، بە ھىچ شىوئەكە بەلئەيەكت بە پۇشاكەكانيانەو نەدەبىنى، لەگەل ئەوئەشدا ھەئسوكەوتيان لە ھەئسوكەتى پىرەپىاويك دەچوو، كە لە كۇتايى تەمەنىدا لافاو سەرجەمى رەنج و ماندوو بوونەكانى رامالىيى..

ھېند بە خەمبارىيە ۋە رېيان دەگردو يەكدييان دەدواند، پېدەچوو
 بارىكى ئەۋەندە قورس بەسەر شانيانە ۋە بى، ئىستا نا تۈزىكى دى
 لەژىرىدا دەفلىقىيە ۋە. لە دلى خۇمدا گوتەم: (پېناچى ئەمانە ماناى
 يارىکردن بزان!..). خۇ ئەگەر واشبى ناھەقىيان نىيە، چونكە ئەۋ
 قىرتاۋەدى كۆلانەكە، جگە لەۋەدى گەرەكەكەى لە رەنگى رەشدا نوقم
 كىردوۋە، خۇل ۋ دارو بەردى كۆلانەكەشى داگىر كىردوۋە ناھىلى
 ئەۋان بە ئارەزوۋى خۇيان لەۋ ناۋەدا بگەوزن ۋ خۇيان لە خۇل
 ۋەردەن. من بۇ خۇم جگە لەۋ كاتانەى سواری كەرە كلېرپاۋەكە
 دەبووم، ئىستاش كاتەكانى خۇلە خۇلۋەردان بە خۇشترىن كاتى
 تەمەنم دەزانم ۋ بەردەۋام خەۋن بە گەرپانەۋەى ئەۋ كاتانەۋە
 دەبىنم!. ھەرچەندە زۇرتىن تېھەئدانىشم لەسەرى خواردوۋە..
 ئەۋ كاتانەى كە بە سەرو گويلاكى خۇلاۋىيەۋە دەچومەۋە مالى،
 ئىدى ھەر ئەۋەندەم خۇش بوۋ كە دايكەم بەۋ شىۋەيە دەبىنم،
 پېش ھەر شتىك تاكە نەعلەكەى باۋكەمى دەگرت بە دەستىيەۋەۋە بە
 جنىۋدان بەرەۋ رووم دەھات. من پېش ئەۋەى تاكە نەعلەكەم
 بەركەۋى، دەستەم دەگرت بە دەموچاۋمەۋەۋە بە ھەموۋ ھىزى خۇم
 دەمزرىكاندو دەگىرام، بەۋ ھىۋايەى دايكەم ۋاز لە لىدانم بەئىنى،
 بەلام ئەۋ گويى بە زرىكە زرىكى من نەدەداۋ چەند تاكە نەعلىكى
 دەگەياندە سمت ۋ رانم، پاشان تەشتىك ئاۋى دەگرد بە سەرو
 كەللەمدو قوراۋ بەئەملاۋ ئەۋلاۋ روومەتمدا دەھاتە خوارى، لە

گۆرانكارىيى تەواويان بەسەردا ھاتبوو، يان چەند قاتىكى دىكەيان
 لەسەر دروست كرابوو، نەدەناسرانەوہ. رەنگە خانووہكەى خۆشمان
 ئىستا چەند قاتىكى دىكەى لەسەر دروستكرابى و زۆر
 بەرزكرابىتەوہ، دەرگا تەختەكەى ھەوشە گۆرابى بە دەرگايەكى
 سى تاكىي گەورەى ئاسن و پەنجەرە بچكۆلەكانىشى ھىندەى لا
 ديوارىك گەورە كرابن، بەلام ئەمانە ھىچيان گرنگ نين، بەلكو
 ئەوہى بەلاموہ گرنگەو زۆریش دەمترسىنى، باخچەكەيە.. دەرسم
 ھەر ھەموو گولەكان ھەلقەندرابىتن و چىمەنەكەش بە چىمەنتۆ
 داپۆشرايى و باخچەكە كرابى بە گەراجى ئۆتۆمبىل!.. تاكە شتىك
 كە دلم پىي خۆشبوو بۆ دۆزىنەوہى خانووہكەمان، ئەو عەموودى
 كارەبايە بوو، كە ماوہيەك بەرلەوہى گەرەكەكە بەجى بىلن،
 لەبەردەم خانووہكەى ئىمە چەقىنراو لە سەرچەم عەموودەكانى
 ترى گەرەك گەورەتر بوو، ھەر بۆيە زۆربەى مندالانى گەرەك بۆ
 يارىكردن لە دەورى خىر دەبووينەوہو زۆر جاريش پىيدا
 سەردەكەوتىن.. تا ئەو جارەى يەككە لە ھاوپرېكانم لە سەرى
 سەرەوہ كەوتە خواری و مرد. ئەو ھاوپرېيەم بەردەوام ھەزى لە
 شوپنى بەرز دەكردو وەكو پشیلە لەسەر ئەو ديوار بۆ سەر ئەو
 ديوارو لەو سەربانەوہ بۆ ئەو سەربان بازىزىنى دەكرد، جگە
 لەوہش لە ھەموومان زياتر سواری پشتى ئەو كەرە كلكرپاوە دەبوو،
 كە خاوەنەكەى جەژنان دەيھىتايە گەرەك و پارەى پى پەيدا دەكرد.

ئەو كەرە كلكرپراوه جگه له لاوازييهكەى، بەردەوام سەدان مېشيش بە دەورى ئەو برينانەوه ئالابوون، كه به سەرو كەللەيهوه بوون و هيندەى تر نابووديان كردبوو، كه چى لای ئيمه جگه له وهى له هەموو كەسيك خوشهويستتر بوو، ديمەنیشى له هەموو شتيك جوانتر بوو!.

تا ماوهيهكى زۆر ئەو بەردە تيزه لهبەرچاوم ون نەدەبوو، كه چهقيبووه سەرى هاورپيکه م و كونی كردبوو، هەر بۆيه گەليك شهو لهسەر جيگای خەوتن له دايكەم دەپرسى: (بۆچى ئەو عەموودانە لانايرين؟!). دايكەم دەيگوت: (ئاخر كورم، ئەگەر ئەو عەموودانە لايرين، دوايى كارەبامان نابى). من هەر زوو وهلاميم دەدايهوهو دەمگوت: (ئينجا چيه.. با كارەمان نەبى، ئەوه نيهه باپيرم دەلى جاران كارەبا نەبووهو خەلك شهوانه لهبەر چراو فانوسدا دادەنیشان. با ئيمەش لهبەر چراو فانوس دانيشين..). دايكەم چيدى تاقهتى گويگرتن و وهلامدانەوهى نەدەما، هەلدهستا گلۆپهكانى دەكوژاندەوهو دەيگوت: (درەنگە كورم بخهوه.. بهياني خەبەرمان نايتهوه!).

بەر له وهى گەرەكەكه به جى بيلم، دوكانەكه مەم نا، بهو هيوايهى مامه پيرەكه ببينمهوه، هەر كه سەرم به دوكانەكهدا كرد، يەكيك لهو گەنجانەى كه له چواردەورى ميژى دۆمينهكه دانيشتبوو، بەرهو رووم هات: (ها.. كاكە، چيت دەوى؟) بى

راوهستان: (کورسی نه‌عنا!) وام وت. کورپه‌که به په‌له دهستی راستی خسته په‌نای گویچکه‌ی راستی و به گالته‌جارییه‌وه گویچکه‌ی له دهمم نزیك کرده‌وه و پرسیی: (وتت چییی؟!‌). هیشتا به ته‌واوی وه‌لامیم نه‌دابوووه، که به هم‌وو هیزی قاقایه‌کی لی‌داو چهند جاریك به له‌پی دهستی کی‌شای به رانیدا، قاجی به‌رز ده‌کرده‌وه و له زه‌وییه‌که‌ی ده‌کوتا!‌. پاشان رووی کرده‌ه‌اوری‌کانی و به هم‌وو هیزی هاواری کرد: (ئه‌م براده‌ره داوای کورسی نه‌عنا ده‌کاتا!‌)، له‌گه‌ل بیستنی ئه‌و قسه‌یه‌دا، دایانه قاقای پی‌که‌نین و پوولی دو‌مینه‌که له ده‌ستیان که‌وته‌خواری.